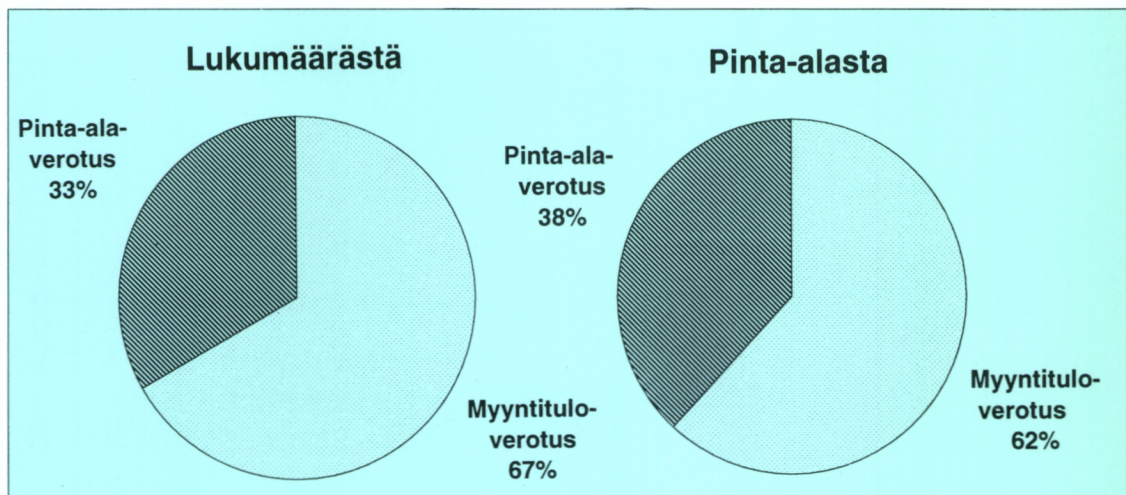

Yksityismetsänomistajien metsäverovalinnat ja arvioita metsäverokertymistä 1993-2005

Mauno Pesonen & Petri Räsänen

Yksityismetsänomistajien metsäverovalinnat ja arvioita metsäverokertymistä 1993—2005

Mauno Pesonen & Petri Räsänen

METSÄNTUTKIMUSLAITOS
Kirjasto

METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN TIEDONANTOJA 535
METSÄNTUTKIMUSLAITOS — METSIEN KÄYTÖN TUTKIMUSOSASTO
HELSINKI 1994

Pesonen, M. & Räsänen, P. 1994. Yksityismetsänomistajien metsäverovalinnat ja arvioita metsäverokertymistä 1993—2005. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 535. 57 s. ISBN 951-40-1405-7

Julkaisussa tarkastellaan yksityismetsänomistajien toteutuneita metsäverovalintoja, arvioidaan metsäverovalintoihin vaikuttavia tekijöitä, tarkastellaan metsäverouudistuksen vaikutuksia metsävarojen hyödyntämiseen 13 vuoden siirtymäkauden aikana sekä esitetään arvioita metsäverokertymistä vuosille 1993—2005.

Yksityismetsänomistajista 67 % siirtyi puun myyntitulon verotukseen ja 33 % jäi pinta-alaverotukseen. Verotettavasta metsäpinta-alasta vastaavasti puun myyntitulon verotukseen siirtyi 62 % ja pinta-alaverotukseen jäi 38 %. Etelä-Suomessa valittiin puun myyntituloerotusta Pohjois-Suomea enemmän. Kuolinpesistä suurin osa oli valinnut pinta-alaverotuksen, kun taas yhtymistä vain reilut 30 %. Maanviljelijät ja tilalla asuvat metsänomistajat olivat valinneet enemmän pinta-alaverotusta kuin metsätilanomistajat ja tilalla osan vuotta asuvat tai ei lainkaan asuvat. Tilaansa virkistyskäyttöön pääsiallisesti käyttävillä metsänomistajilla puun myyntituloerotuksen suosio oli suurempi verrattuna maataloutta ja maa- ja metsätaloutta harjoittaviin metsänomistajiin.

Metsänomistajista kolmasosa oli saanut veroneuvontaa joko metsänhoitoyhdistyksissä tai metsälautakunnissa. Nämä metsänomistajat olivat valinneet keskimääräistä useammin pinta-alaverotuksen. Sen sijaan tiedotusvälineistä tietoa saaneista metsänomistajista suurin osa oli päätyntynyt myyntituloerotuksen.

Pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista lähes puolet aikoi lisätä hakkuitaan aikaisempiin vuosiin verrattuna. Sen sijaan suurin osa puun myyntituloerotuksen valinneista metsänomistajista ei aikonut muuttaa hakkuukäyttämistään. Vain noin joka kymmenes puun myyntituloerotuksen valinneista metsänomistajista ilmoitti vähentävänsä hakkuita verouudistuksen seurauksena. Vuoden 1992 hakkuisissa näkyivät selvästi myyntituloerotuksen valinneiden tekemät 'veroleimikot'. Sen sijaan siirtymäkauden ensimmäisenä vuonna (1993) pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat hakkasivat enemmän ($m^3/ha/v$) myyntituloerotuksen valinneisiin metsänomistajiin verrattuna. Metsänomistajien siirtymäkaudelle suunnittelemissa hakkuisista myyntituloerotuksen valinneiden osuus oli yli puolet.

Kaksi viidestä metsänomistajasta teki suunnittelemiinsa hakkuisiin nähden epätaloudellisen verovalinnan. Myyntituloerotuksen valinneista epätaloudellisten valintojen osuus oli yli puolet. Vuonna 1994 ennustetulla kuuden miljardin bruttokantorahatulasolla verokertymät ylittävät miljardin rajan. Metsänomistajien suunnittelemissa hakkuiden toteutuessa metsäverokertymät yksityismetsistä voisivat olla lähes 1,2 mrd. markkaa. Jos pääomaverotus kiristyy, verojen määrä on tätäkin suurempi.

Metsäverokertymien määrä riippuu voimakkaasti varsinkin myyntituloerotuksessa hakkuiden määrästä ja puun hinnasta. Metsänomistajien suunnittelemissa hakkuumäärillä metsänomistajat maksavat jopa satoja miljoonia enemmän veroa verrattuna siihen, että näihin hakkuisiin nähden olisi tehty optimaalinen verovalinta.

Avainsanat: metsäverokertymä, metsäverovalinta, myyntituloerotus, pinta-alaverotus, puuntuotantostrategia, potentiaaliset hakkuumahdollisuudet

Julkaisija: Metsäntutkimuslaitos. Hyväksynyt Aarne Reunala, tutkimusjohtaja 14.12.1994.

Tilaukset: Metsäntutkimuslaitos, metsien käytön tutkimusosasto, Unioninkatu 40 A, 00170 Helsinki, puhelin (90) 857 051, fax (90) 625 308.

Sisällys

Tiivistelmä	2
Esipuhe	4
1 Johdanto	5
1.1 Uudistunut metsäverotus	5
1.2 Tutkimuksen tavoitteet	7
2 Aineisto ja menetelmät	9
2.1 Aineisto	9
2.2 Metsäverojärjestelmien tilakohtaiset vertailulaskelmat	13
2.3 Puuntuotantostrategian valinta	14
2.3.1 Puuntuotantostrategiat	14
2.3.2 Valitut puuntuotantostrategiat	15
3 Metsäverovalinnat	18
3.1 Toteutuneet verovalinnat	18
3.2 Metsäverovalintaan vaikuttavat tekijät	21
3.2.1 Metsänomistuksen rakennetekijät	21
3.2.2 Puuston määrä ja hakkuuainekomukset	21
3.2.3 Metsänkäyttömuotojen arvostukset	23
3.2.4 Metsäverovalinnan perustelut	23
4 Puuntuotantostrategiat ja metsäverovalinnat	27
4.1 Verovalinnat ja hakkuut	27
4.2 Optimaaliset ja toteutuneet verovalinnat	29
5 Arvioita metsäverokertymistä	34
5.1 Metsäverokertymät 1989-1994	34
5.2 Metsäverokertymäskenaariot	36
5.3 Kuntien metsäverokertymät	38
6 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset	39
6.1 Metsäverovalinnat	39
6.2 Hakkuut ja metsäverovalinnat	41
6.3 Metsäverokertymät	42
6.4 Johtopäätökset	42
Kirjallisuus	44
Liitteet	46

Esipuhe

Vuoden 1993 alussa tuli voimaan pääomaverouudistus, jonka yhteydessä metsäverotuksessa siirryttiin pinta-alaverotuksesta puun myyntitulojen verotukseen. Siirtymäkaudeksi säädettiin 13 vuotta, jona aikana yksityismetsänomistajia verotetaan joko vanhan tai uuden verojärjestelmän perusteella.

Kuinka suuri osa metsänomistajista siirtyi puun myyntituloverotukseen ja kuinka suuri osa jäi pinta-alaverotukseen? Mitkä olivat verovalintoihin vaikuttavat tekijät? Tekivätkö metsänomistajat valintansa optimaalisesti suunniteltuihin hakkuisiin nähdessä? Muuttuuko metsänomistajien hakkuukäyttäytyminen verovalinnan seurauksena? Pienevätkö vai suurenevatko metsäverokertymät?

Metsäntutkimuslaitos selvitti metsäverovalinnat ja arvioi metsäverokertymiä v. 1993—2005 maa- ja metsätalousministeriön, Metsämiesten Säätiön ja Metsäntutkimuslaitoksen rahoittamassa tutkimuksessa. Tutkimus on osa Metsäalueen hakkuumahdollisuuksien optimointi (MAHTO) -projektia. Projektin yhteistyösopimuksina ovat Metsäteollisuus ry, MTK, Metsäkeskus Tapio, Pohjois-Savon metsälautakunta, Joensuun yliopisto, Metsäntutkimuslaitos ja verohallitus. Tutkimuksen ovat toteuttaneet MMK Mauno Pesonen (luvut 4, 5 ja 6) ja MMK, KTM Petri Räsänen (luvut 1, 2, 3 ja 6). Julkaisun taittoi Maija Salo. Tutkimuksen tekijät haluavat lisäksi kiittää erityisesti käsikirjoituksen julkaisukelpoiseksi kommentoineita lukijoita KTM Veli-Pekka Heikkistä, MMK Lasse Lovenia, FL Pekka Ripattia ja MML Yrjö Sevola.

Vantaalla 14. joulukuuta 1994

Mauno Pesonen
vastuututkija
metsien käytön tutkimusosasto

1 Johdanto

1.1 Uudistunut metsäverotus

Pinta-alaverotuksesta puun myyntitulojen verotukseen

Vuoden 1993 alussa tuli voimaan pääomaverouudistus, jonka yhteydessä metsäverotuksessa siirryttiin pinta-alaverotuksesta puun myyntitulojen verotukseen. Siirtymäkaudeksi säädettiin 13 vuotta, jona aikana yksityisiä metsänomistajia verotetaan joko vanhan tai uuden verojärjestelmän perusteella. Muut kuin yksityismetsänomistajat siirtyivät lain mukaan heti myyntituloverotuksen piiriin. Verojärjestelmän valinta tehtiin vuoden 1993 tuloja koskevan veroilmoituksen täyttämisen yhteydessä eli keväällä 1994. Valintaa on vielä mahdollista muuttaa ennen vuoden 1993 verotuksen valmistumista eli vuoden 1994 loppuun saakka, mutta ei enää myöhemmin siirtymäkauden aikana. Ilman siirtymäkautta hakkuukypsät puustot tulisivat myyntiverotuksessa kahteen kertaan verotetuksi (Pääomatulojen verotuksen... 1991).

Pinta-alaverotus perustuu puuston keskimääräisen kasvun, kasvun raharvon ja keskimääräisten puun tuottamisen kustannusten perusteella lasketuun metsätalouden puhtaaseen tuottoon. Lopullinen verotettava metsätalouden puhdas tulo muodostuu vähentämällä metsän puhtaasta tuotosta verovapaiden alueiden tuotto ja ns. ti-

lakohtaiset vähennykset. Näin saatu metsätalouden puhdas tulo luetaan metsänomistajan ansiotuloihin ja sitä verotetaan muiden ansiotulojen yhteydessä.

Puun myyntitulon verotuksessa metsätalouden verotettava tulo perustuu puunmyynnistä saatuihin nettotuloihin. Metsätulon hankkimiseen kohdistuvat menot ovat täysimääräisesti vähennyskelpoisia ja metsän hankintahinta on osittain vähennyskelpoinen. Metsätulon hankkimiseen kohdistuvista menoista on metsänomistajan tehtävä muistiinpanoja. Lopullisesti hyväksytyt vähennyskelpoiset menot määräytyvät pitkälti muodostuvan verotuskäytännön perusteella. Metsänomistaja voi jaksottaa metsätaloudesta saatavaa pääomatuloa useammalle vuodelle (Tuloverolaki 1992).

Pinta-alaverotuksen suurimpana epäkohtana on pidetty verotuksen keskimääräisyyttä. Tilan puuston määrällä ja rakenteella ei ole ollut merkitystä tilan verotukseen, vaan tilan verotuksen taso on määräytynyt metsämaan arvioidun tuotoskyvyn perusteella (Pääomatulojen verotuksen... 1991). Vaihteleva tilakohtainen metsän rakenne on kuitenkin pyritty ottamaan huomioon taimikoiden ja nuorten metsien verovapauksilla.

Metsätulojen vuotuinen vaihtelu on aiheuttanut ongelmia erityisesti pienillä tiloilla. Pinta-alaverotusta on pidetty myös monimutkaisena ja hallinnollisesti raskaana. Sen sijaan puun myyntitulon verotuksessa metsänomistaja voi ottaa paremmin huomioon metsätaloudelle asettamansa muut kuin taloudel-

liset tavoitteet sekä veronmaksukyvyyn. Ongelmana voi kuitenkin olla myyntitulon verotuksessa vähennyskelpoisten menojen tulkinnanvaraisuus ja mahdolliset veronkiertoyritykset (Loven 1992).

Metsäverouudistuksen oletettuja vaikutuksia

Metsäteollisuuden puuhuollon (Vainio 1992), metsäpolitiikan sekä kuntien ja valtion verokertymien (Loven 1992) näkökulmasta metsäverouudistuksen vaikutuksista on esitetty huolestuneita mielipiteitä. Metsänomistuksen rakennemuutokseen liittyen on arveltu yhä useamman metsänomistajan jäävän puuntuotannon ulkopuolelle, vaikkakin omistusrakenteen muutoksen suorat vaikutukset puun tarjontaan näyttävät vähäisiltä (Yksityismetsänomistajien ... 1994). Muuta kuin taloudellista käyttöä painottavien arvostusten lisääntymisellä saattaa olla vaikutusta puun tarjontaan, koska pinta-alaverotuksen myyntiä kannustava vaikutus jää pois. Kuitenkin siirtymäkauden alussa vuonna 1994, jolloin puumarkkinoilla on huippusuhdanne, verouudistus ei näytä vaikuttavan puun myyntimääriin. Sen sijaan laskusuhdanteessa ja siirtymäkauden loppupuoliskolla vaikutuksia on tässä vaiheessa mahdotonta arvioida.

Yksityismetsätalous on tällä hetkellä voimakkaassa murroksessa. Muuttuva metsäpolitiikka (Palo & Hellström 1993) ja maatalouspolitiikka yhdyntävässä Euroopassa saattavat vaikuttaa metsänomistajien hakkuukäyttäytymiseen. Maanviljelijöiden osuus yksityis-

metsän omistuksesta verrattuna metsätalanoimistajien osuuteen on edelleen suuri: 56 prosenttia metsäalasta vuonna 1990 (Ihalainen 1992). Maanviljelijöiden hakkuukäyttäytyminen saattaa muuttua maatalouden kannattavuuden heikkenemisen myötä (Pesonen & Kajanus 1994). Myös muut verotuksessa tapahtuvat muutokset, kuten arvonlisäverouudistus, ovat vaikuttaneet verosuunnitteluun ja osaltaan myös vaikeuttaneet metsäverovalintoja.

Keväällä 1994 suurin osa metsänomistajista teki metsäverovalintansa aikana, jolloin sopimusta puun keskihinnatasosta ei ollut vielä voimassa. Puun hinnat olivat myös keskimääräistä alhaisemmalla tasolla. Sen sijaan puukauppanäkymät ensi vuodelle ja muutamalla seuraavalle vuodelle näyttävät valoisilta metsänomistajien kannalta, koska lähivuosina teollisuus tarvitsee yhä enemmän puuta yksityismetsistä.

Verojärjestelmän valintaan vaikuttavat tekijät

Yksityismetsänomistajan metsäverovalintaan vaikuttavat tärkeimmät tekijät ovat siirtymäkaudelle suunnitellut hakkuut, pinta-alaverotuksen verokuutiometrien määrä sekä ansiotulojen ja pääomatulojen veroprosentti (esim. Pesonen & Räsänen 1993). *Optimaalisella verojärjestelmällä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa sitä verojärjestelmää, jossa metsänomistaja maksaa vähemmän veroja siirtymäkauden aikana.* Huomattakoon, että verovalintaan vaikuttavat muutkin kuin taloudel-

liset tekijät (esim. verotuksen selkeys). *Tässä suhteessa epätaloudellinen verovalinta on metsänomistajan tekemä verovalinta, jossa hän maksaa veroja enemmän suunniteltuihin hakkuisiin nähden kuin optimaalisessa verojärjestelmässä.* Mitä suurempi on hakkuumahdollisuuksien suunniteltu käyttö suhteessa verokuutiometrien määrään, sitä useammin pinta-alaverotus on edullisin verojärjestelmä.

Pesosen ja Räsänen (1993) mukaan Pohjois-Savossa neljällä viidestä metsänomistajasta pinta-alaverotus oli edullisin verojärjestelmä hyödynnetessä hakkuumahdollisuuksia kestävästi. Sen sijaan käytettäessä hakkuumahdollisuuksista säästävästi eli noin puolet kestävästä suunnitteesta neljän viidestä metsänomistajasta kannatti siirtymä uuteen puun myyntitulojen verotukseen. Myös Ovaskainen ym. (1992) ja Tilli (1993) ovat esittäneet malleja, joiden perusteella metsänomistaja voi arvioida eri verojärjestelmien edullisuutta.

Metsäverokertymät

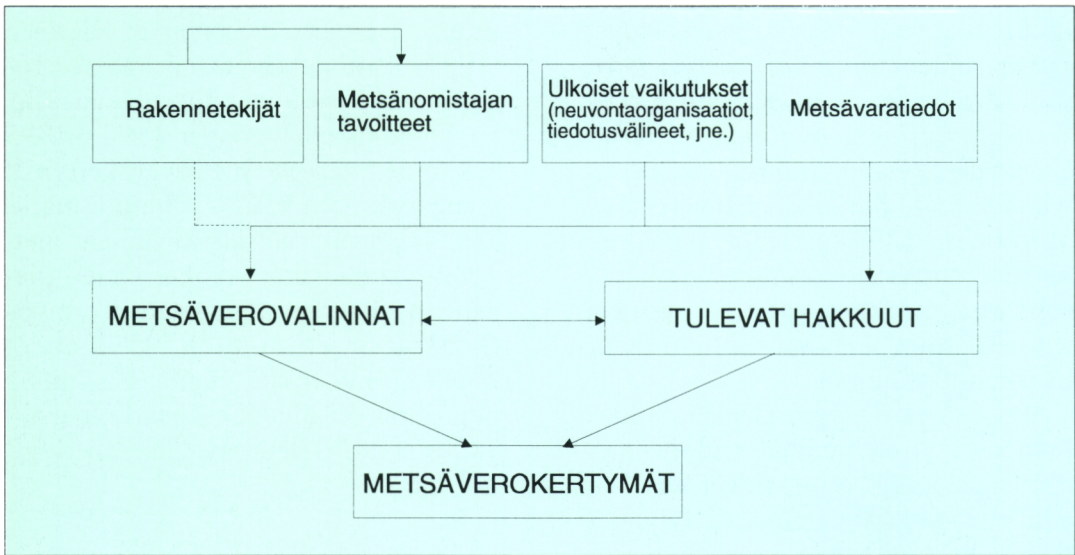
Puun myyntitulojen verotuksessa metsänomistajien maksamat metsäverot vaihtelevat kantorahatulojen mukaan. Verokertymiin vaikuttavat etenkin puun hintakehitys ja markkinahakkuiden määrä. Siirtymäkaudella metsäverokertymät koostuvat sekä puun myyntituloerotuksen valinneiden metsänomistajien kantorahatuloista että pinta-alaverotukseen jääneiden metsänomistajien metsän puhtaasta tulosta mak-

setuista veroista. Pesonen & Räsänen (1993) esittivät useita eri metsäverokertymäskenaarioita siirtymäkaudelle. Niiden mukaan vuosien 1992—1993 hakkuiden tasolla metsäverokertymät pienenevät noin 150—550 milj. markkaa, riippuen metsänomistajien metsäverovalinnoista. Verokertymien pienenemistä ovat ennustaneet myös Ovaskainen ym. (1992). Nämä arviot esitettiin kuitenkin tilanteessa, missä puun hinta oli alhainen ja markkinahakkuut olivat alhaisella tasolla.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on 1) selvittää yksityismetsänomistajien toteutuneet metsäverovalinnat, 2) arvioida metsäverovalintoihin vaikuttavia tekijöitä, 3) tarkastella metsäverouudistuksen vaikutuksia metsävarojen hyödyntämiseen siirtymäkauden aikana sekä 4) esittää arvioita metsäverokertymistä vuosille 1993—2005.

Metsävarojen hyödyntämistä siirtymäkaudella tarkastellaan metsänomistajien valitsemien puuntuotantostrategioiden ja niistä johdettujen potentiaalisten hakkuumahdollisuuksien avulla. *Puuntuotantostrategialla tarkoitetaan metsänomistajan valitsemaa tapaa käsitellä metsiään seuraavan 20 vuoden aikana sekä potentiaalisilla hakkuumahdollisuuksilla suuralueen hakkuumahdollisuusarviota, joka on johdettu metsänomistajien valitsemista puuntuotantostrategioista.* Potentiaalisia hakkuumahdollisuuksia on tarkasteltu

Kuva 1. Tutkimuksen viitekehys

tarkemmin tutkimuksissa Pesonen (1994) ja Pesonenym. (1994a).

Tutkimuksen viitekehys on esitetty kuvassa 1. Tutkimus on luonteeltaan

selvitys ja tulosten perusteellisemmat tarkastelut ja analyysit mm. tilastotieteellisine testauksineen esitetään myöhemmin.

2 Aineisto ja menetelmät

2.1 Aineisto

Perusaineisto ja otanta

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat ne eteläsuomalaiset yksityismetsänomistajat, joille oli tehty TASO-metsäsuunnitelma vuosina 1989—1993. Metsäsuunnittelun kattavuus on tällä hetkellä koko Suomessa 76 % (Tapion vuosikirja 1993). Perusaineistoon kuului lähes 60 000 vähintään 5 hehtaarin metsä-, jouto- tai kitumaata käsittävää tilaa. Tilojen kokonaispinta-ala oli 2 477 625 ha ja keskipinta-ala 41,8 ha (taulukko 1a). Pohjois-Savon metsälautakunnan alueella tehtiin vuonna 1993 esitutkimus (Pesonen & Räsänen 1993, Pesonen ym. 1994a). Esitutkimuksen aineisto ja tulokset eivät ole mukana luvuissa 2, 3 ja 4, jos niitä ei ole erikseen mainittu.

Tutkimuksen otokseen valittiin 3 348 tilaa systemaattisella ositetulla otannalla (taulukko 1 b). Ositettu otanta tehtiin metsälautakunnittain tilan koon suhteen siten, että kunkin ositteen tilojen lukumäärä määräytyi niin, että ko. ositteen tilojen puuston keskitilavuuden keskivirheen tulisi olla 4 %. Otokseen valittujen tilojen keskipinta-ala (50,1 ha) oli noin 8 ha suurempi kuin perusaineiston keskipinta-ala, koska systemaattinen ositettu otanta painotti suurempia tiloja (Pesonen 1994, Pesonen ym. 1994).

I postikyselyn aineisto

Tutkimus toteutettiin kaksivaiheisena postikyselynä. Otostilojen omistajille lähetettiin ensimmäinen postikyselylomake (liite 1a) toukokuussa 1994, johon vastanneille metsänomistajille tehtiin puuntuotantostrategialaskelmat. Samalla metsänomistajilta saatiin lupa TASO-kuviotietojen käyttöön. Tähän ensimmäiseen kyselyyn vastasi 1 715 metsänomistajaa, jolloin vastausprosentiksi muodostui 51,2 %. (Taulukko 1c). Keskimääräinen tilojen pinta-ala oli 53,4 ha. Ensimmäisessä kyselyssä kartoitettiin myös metsänomistajan ja heidän omistamien tilojen taustatietoja sekä metsäverotukseen liittyviä kysymyksiä (liite 1a).

Neljä viidesosaa kyselyyn vastanneista tiloista oli perheomistuksessa. *Perheomistuksella tarkoitetaan tilaa, jonka henkilö omistaa yksin tai yhdessä puolison ja/tai lasten kanssa.* Kuolinpesiä ja yhtymiä oli alle 10 prosenttia tilojen lukumäärästä. Maanviljelijöitä oli 51 % ja tilan omistajista tilalla asui pysyvästi 61 %. Tilan pääasialliseksi käyttötarkoitukseksi useimmat metsänomistajat ilmoittivat maa- ja metsätalouden harjoittamisen ja tärkeimmäksi metsänomistukseen liittyväksi tavoitteeksi puuntuotannon ja puun myyntitulot. Yli puolet metsänomistajista ilmoitti käyttävänsä tilan hakuu-mahdollisuuksia tasaisesti ja 65 % metsänomistajista piti taloudellisia käyt-

Taulukko 1. Perusaineiston (a), otosaineiston (b), I kyselyn aineiston (c), II kyselyn aineiston (d) ja verolaskelmissa käytetyn aineiston (e) lukumäärän ja pinta-alan jakaumat.

a) Perusaineisto

Metsälökoko	Pinta-ala	Osuus, %	Tiloja, kpl	Osuus, %	Keskikoko, ha
Alle 20 ha	266 696	10.8	21 539	36.3	12.4
20 - 50 ha	753 405	30.4	23 365	39.4	32.2
50 - 100 ha	690 977	27.9	10 064	17.0	68.7
Yli 100 ha	766 547	30.9	4 373	7.4	175.3
Yhteensä	2477 625	100.0	59 341	100.0	41.8

b) Otosaineisto

Metsälökoko	Pinta-ala	Osuus, %	Tiloja, kpl	Osuus, %	Keskikoko, ha
Alle 20 ha	14 375	8.6	1 224	36.6	11.7
20 - 50 ha	28 431	16.9	894	26.7	31.8
50 - 100 ha	50 332	30.0	722	21.6	69.7
Yli 100 ha	74 741	44.5	508	15.2	147.1
Yhteensä	167 879	100.0	3 348	100.0	50.1

c) I kyselyn aineisto

Metsälökoko	Pinta-ala	Osuus, %	Tiloja, kpl	Osuus, %	Keskikoko, ha
Alle 20 ha	7 278	7.9	619	36.1	11.8
20 - 50 ha	13 536	14.8	427	24.9	31.7
50 - 100 ha	25 423	27.8	366	21.3	69.5
Yli 100 ha	45 354	49.5	303	17.7	149.7
Yhteensä	91 592	100.0	1 715	100.0	53.4

d) II kyselyn aineisto

Metsälökoko	Pinta-ala	Osuus, %	Tiloja, kpl	Osuus, %	Keskikoko, ha
Alle 20 ha	4 641	7.6	383	34.8	12.1
20 - 50 ha	8 965	14.8	278	25.2	32.2
50 - 100 ha	16 216	26.7	236	21.4	68.7
Yli 100 ha	30 883	50.9	205	18.6	150.6
Yhteensä	60 705	100.0	1 102	100.0	55.1

e) Verolaskelmien aineisto

Metsälökoko	Pinta-ala	Osuus, %	Tiloja, kpl	Osuus, %	Keskikoko, ha
Alle 20 ha	3 625	8.0	301	36.0	12.0
20 - 50 ha	6 639	14.7	206	24.7	32.2
50 - 100 ha	12 096	26.8	177	21.2	68.3
Yli 100 ha	22 849	50.5	151	18.1	151.3
Yhteensä	45 208	100.0	835	100.0	54.1

Taulukko 2. Taustamuuttujien jakaumat I kyselyn aineistossa (max n=1 715)

	N	%
Tilan hallintatapa		
Perheomistus	1340	83.7
Perikunnat	139	8.7
Yhtymät	122	7.6
Ammatti		
Maanviljelijät	807	50.6
Metsätilanomistajat	787	49.4
Asuminen		
Pysyvästi	976	61.3
Tilapäisesti	107	6.7
Ei ollenkaan	508	31.9
Tilan pääasiallinen käyttötarkoitus		
Maatalouden harjoittaminen	158	9.9
Maa- ja metsätalous	684	42.7
Metsätalous	505	31.5
Lomanvietto, virkistys, yms.	113	7.1
Pelkkä asuminen	113	7.1
Muu	28	1.7
Tärkein metsänomistukseen liittyvä tavoite		
Puuntuotanto ja puun myyntitulot	812	59.9
Metsäomaisuuden taloudellinen turvallisuus	271	20.0
Virkistys ja vapaa-aika	113	8.3
Metsäomistus sinänsä	95	7.0
Metsäluonnon ja -maiseman hoito	25	1.8
Metsäomaisuus sijoituskohteena	40	2.9
Tulevia hakkuita kuvaava mielipide		
"En hakkaa ollenkaan"	36	2.3
"Säästän hakkuumahdollisuuksia"	483	30.6
"Tasaiset hakkuut"	856	54.2
"Hakkaan lähivuosina paljon"	185	11.7
"Hakkaan heti niin paljon kuin mahdollista"	20	1.3
Taloudelliset vastaan muut käyttömuodot		
Taloudelliset tärkeämpiä	1041	65.1
Taloudelliset ja muut käyttömuodot yhtä tärkeitä	450	28.1
Muut käyttömuodot tärkeämpiä	108	6.8

Taulukko 3. Tilojen keskitilavuuden (m^3/ha) jakautuminen eri luokkiin (a) sekä aineiston että hakkuutilastojen (METLA) keskimääräiset vuosittaiset hakkuukertymät ($\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$)(b).

a)		
Tilavuus	Tilojen lkm	% tiloista
Alle $100 \text{ m}^3/\text{ha}$	356	32.3
$100\text{-}150 \text{ m}^3/\text{ha}$	411	37.3
Yli $150 \text{ m}^3/\text{ha}$	335	30.4
Keskitilavuus, m^3/ha	121	
b)		
Hakkuut	Aineisto	Hakkuutilastot
Keskimääräiset hakkuut 1989-1993, $\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$	3.01	3.64
1989, $\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$	3.26	4.22
1990, $\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$	2.78	3.97
1991, $\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$	2.39	2.98
1992, $\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$	2.97	3.39
1993, $\text{m}^3/\text{ha}/\text{vuosi}$	3.63	3.67

tömuotoja muita käyttömuotoja tärkeämpinä (taulukko 2).

Ensimmäiseen kyselyyn vastanneiden tilojen puuston keskitilavuus oli hakkuiden päivytyksen jälkeen vuoden 1994 alussa $121 \text{ m}^3/\text{ha}$ eli sama kuin Etelä-Suomen yksityismetsissä keskimäärin (Metsätilastollinen vuosikirja 1993—1994). Kolmanneksella tiloista puuston keskitilavuus oli alle $100 \text{ m}^3/\text{ha}$ ja 30 %:lla yli $150 \text{ m}^3/\text{ha}$ (Taulukko 3). Metsänomistajien ilmoittamat edellisien vuosien keskimääräiset hakkuut olivat $3,0 \text{ m}^3/\text{ha}/\text{v}$, joka oli 17 % pienempi kuin tilastoitu hakkuukertymä.

II postikyselyn aineisto

Toinen kysely tehtiin elo—syyskuussa 1994. Samalla ensimmäiseen kyselyyn

vastanneille metsänomistajille lähetettiin tilojen puuntuotantostrategialaskelmat. Toiseen kyselyyn vastasi 1 102 metsänomistajaa, jolloin kyselyn vastausprosentti oli 64 % ensimmäiseen kyselyyn osallistuneista. Tilojen keskimääräinen pinta-ala oli $55,1 \text{ ha}$ ja alkuperäisestä otoksesta laskettu lopullinen vastausprosentti oli 33 % (Taulukko 1d). Metsänomistajia pyydettiin valitsemaan heille mieluisin puuntuotantostrategia omien preferenssiensä perusteella. Strategiavalinnan lisäksi metsänomistajilta tiedusteltiin mielipiteitä mm. metsäsuunnittelusta ja laskelmien vaikutuksesta tuleviin hakkuuksiin (liite 1b).

Suuremmat tilat olivat tutkimuksen edistyessä kiinnostuneempia osallistumaan siihen kuin pienemmät tilat, joten tilojen keskipinta-ala kasvoi hieman siirryttäessä otosaineistosta II kyselyn aineistoon (Taulukot 1a - 1d). Näillä

tiloilla puuntuotannon suunnittelusta ei katsota saatavan riittävää hyötyä (Hänninen 1987). Perusaineiston ja otosaineiston tilojen keskikoon eroa selittää se, että otantamenetelmä painotti suuria tiloja ja tutkimukseen hyväksyttiin vain yli 5 hehtaarin tilat (Pesonen 1994). Täyttä metsänhoitomaksua maksavien tilojen keskipinta-ala oli verohallituksen maatilarekisterissä 38 ha (Metsätalastollinen vuosikirja 1993—1994), kun perusaineistossa keskikoko oli 42 ha. Postikyselyiden aiheuttamaa katoa tarkasteltiin esitutkimuksen yhteydessä, jolloin ei havaittu merkittäviä eroja tutkimukseen osallistuneiden ja tutkimukseen osallistumattomien metsänomistajien kesken (Pesonen ym. 1994a).

Verovertailujen laskenta-aineisto

Verojärjestelmien vertailulaskelmia varten toiseen kyselyyn vastanneiden metsänomistajien tilojen pinta-alaverotuksen lähtötiedot poimittiin verohallituksen maatilarekisteristä. Metsäsuunnitelmien osoiteaineiston ja maatilarekisterin tunnistetietojen perusteella saatiin muodostettua 835 tilan aineisto, jonka keskipinta-ala oli 54,1 ha. Aineiston pieneneminen johtui tilojen tunnistetietojen puutteellisuuksista.

Ennen verovertailulaskelmia metsänomistajan maatilarekisterin pinta-alatietoja verrattiin metsäsuunnitelman pinta-alaan. Tarvittaessa pinta-alaverotuksen lähtötietoja korjattiin vastaamaan metsäsuunnitelman pinta-alaa. Tilojen pinta-alajakaumassa ei ollut suuria eroja verrattuna toisen kyselyn

aineistoon; erot olivat eri tilaryhmien välillä lukumäärän suhteen korkeimmillaan 1,2 prosenttiyksikköä ja pinta-alan suhteen 0,4 prosenttiyksikköä (Taulukko 1 e).

Maatilarekisterin aineisto

Tutkimuksessa laskettiin maatilarekisteristä myös muiden kuin tutkimukseen osallistuneiden yksityismetsänomistajien metsäverovalinnat lautakunnittain sekä metsänomistajien lukumäärän että pinta-alan suhteen. Maatilarekisteri oli päivitetty metsäverovalintojen osalta syyskuussa 1994. Rekisteri sisälsi yli 400 000 metsänomistajan pinta-alaverotuksentietoja.

2.2 Metsäverojärjestelmien tilakohtaiset vertailulaskelmat

Verovertailujen laskentaperiaate

Tilakohtaisissa verovertailulaskelmissa metsänomistajan valitsemalle puuntuotantostراتيجialle ja muille strategioille laskettiin puun myyntitulot kantorahatuloina siirtymäkauden ajalle. Kantohintoina käytettiin vuoden 1993 kunkin metsälautakunnan toteutuneita keskimääräisiä puutavaralajeittaisia kantohintoja. Laskelmassa kantorahatuloista vähennettiin metsänhoitokustannukset, metsänhoitomaksu ja metsänomistajien ilmoittamat menot ja poistot kummas-

sakin verojärjestelmässä (liite 1a). Las-
kentajärjestelmän ovat aikaisemmin
tarkemmin kuvanneet Pesonen & Räsä-
nen (1993) ja Räsänen (1993).

Pinta-alaverojen laskennassa otettiin
huomioon puuntuotantostrategioittain
vanhojen verovapausalueiden lisäksi
uusien verovapausalueiden muodostu-
minen sekä hakkuista johtuvat uudista-
mis-, taimikko- ja ensiharvennus-
vähennykset, metsätalouden lainojen
korot, metsänhoitomaksut, metsäteiden
ja -ojien poistot sekä siirtyvät vähennyk-
set. Nämä tilakohtaiset verovapaat al-
ueet ja erilliset vähennykset pienensivät
siirtymäkauden puhdasta tuloa. Las-
kelmiin tehtiin loppujaksolle (1999—
2005) myös VMI 8:n aiheuttama tuot-
toerusteiden kiristymisen aiheuttama
korjaus lautakunnittain, joka vaihteli
-1 %:sta +29 %:iin (Ihalainen 1993).

Pinta-alaverotuksessa metsän puh-
taaseen tuloon kohdistuva veroprosentti
laskettiin ns. marginaalimenetelmällä.
Metsänomistajan siirtyessä pinta-alave-
rotuksesta puun myyntitulon verotuk-
seen pienenee hänen ansiotulonsa met-
sän puhtaan tulon verran. Kyseinen ve-
roprosentti on lähellä metsänomistajan
ansiotulojen marginaaliveroprosent-
tia, jos metsän puhdas tulo muodostaa
vain pienen osan hänen ansiotuloistaan.
Sen sijaan, jos metsän puhdas tulo muo-
dostaa suuren osan metsänomistajan an-
siotuloista, on veroprosentti huomata-
vasti marginaaliveroprosenttia pie-
nempi. Tällöin veroprosentti lähenee
metsänomistajan tuloveroastetta.

Puun myyntitulon verotuksessa
myyntitulot, kustannukset ja poistot
määritettiin samalla tavoin kuin pinta-
alaverotuksessa. Veroa laskettaessa ei
otettu kuitenkaan huomioon metsän-

hoitokustannuksiin kuuluvaa metsän-
omistajan itse tekemän työn arvoa,
koska se ei ole puun myyntitulon vero-
tuksessa vähennyskelpoinen. Myös
muut vähennyskelpoiset kulut (mm.
matkakulut) sekä koneiden että raken-
nusten poistot otettiin huomioon. Met-
sätalouden verotettavasta puhtaasta
pääomatulosta (ilman metsävähennys-
tä) verokanto on 25 prosenttia, jota so-
veltaen saatiin kunkin tilan verot sekä
nettotulos verojen jälkeen.

Laskelmat tehtiin tiloittain kummal-
lakin verojärjestelmällä kahdelle viisi-
vuotiskaudelle (1994—1998 ja 1999—
2003) ja yhdelle kaksivuotiskaudelle
(2004—2005). Laskelmien avulla voi-
ttiin vertailla metsäverojärjestelmiä met-
sänomistajan valitsemassa puuntuotan-
tostrategiassa sekä muissa strategioissa
ajalla 1994—2005.

2.3 Puuntuotantostrategian valinta

2.3.1 Puuntuotantostrategiat

Tutkimusaineiston kullekin tilalle tuo-
tettiin viisi vaihtoehtoista puuntuotan-
totostrategiaa MELA-järjestelmällä
(Kilkki & Siitonen 1976, Siitonen 1983,
Kilkki 1987) vuosille 1994—2014.
Strategioilla kuvattiin hakkuumahdol-
lisuuksien käytön voimakkuutta ja
ajoittumista. Suunnittelujakso oli 20
vuotta, joka oli jaettu neljään viisi-
vuotiskauteen. Metsänomistajalle esi-
tettiin toisen kyselyn yhteydessä met-

sälön muutoksia kuvaavien tekijöiden kehittyminen eri strategioilla (kuva 2, liite 1b). Ennen puuntuotantostrategialaskelmien tuottamista metsälautakuntien TASO-metsätaloussuunnitelmien kuviotiedot päivitettiin MELA-järjestelmällä vuoden 1994 alkuun metsänomistajien ilmoittamien hakkuiden sekä inventointihetken ja vuoden 1994 väli-

sen puuston kasvun perusteella. Tavoitemuuttujana optimoinneissa oli ensimmäisen kauden kantohintatulojen maksimointi. Puuntuotantostrategiat olivat

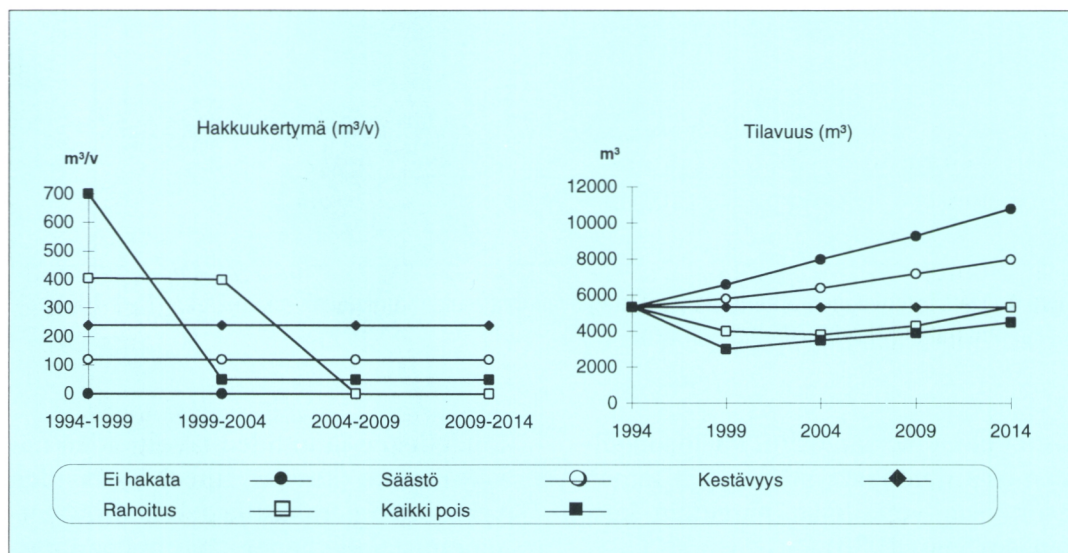
- 1 Ei hakkuita. Tilalla ei hakata suunnittelukauden aikana.
- 2 Säästö. Kestävistä hakkuumahdollisuuksista käytettiin puolet.
- 3 Kestävyys. Hakkuumahdollisuuksia hyödynnettiin siten, että hakkuukertymät, kantorahatulot ja uudistamispin-ta-alat olivat tasaisia. Puuston arvo ja tuk-kitilavuus eivät saaneet pienentyä.

- 4 Rahoitus. Hakuut painottuvat voimakkaasti suunnittelukauden alkuun (1994—2004). Puuston arvon oli oltava vuonna 2014 vähintään yhtä suuri kuin alussa.
- 5 Kaikki pois. Suunnittelukauden aikana hakataan kaikki yksityismetsälain mukaan hakattavissa oleva puusto.

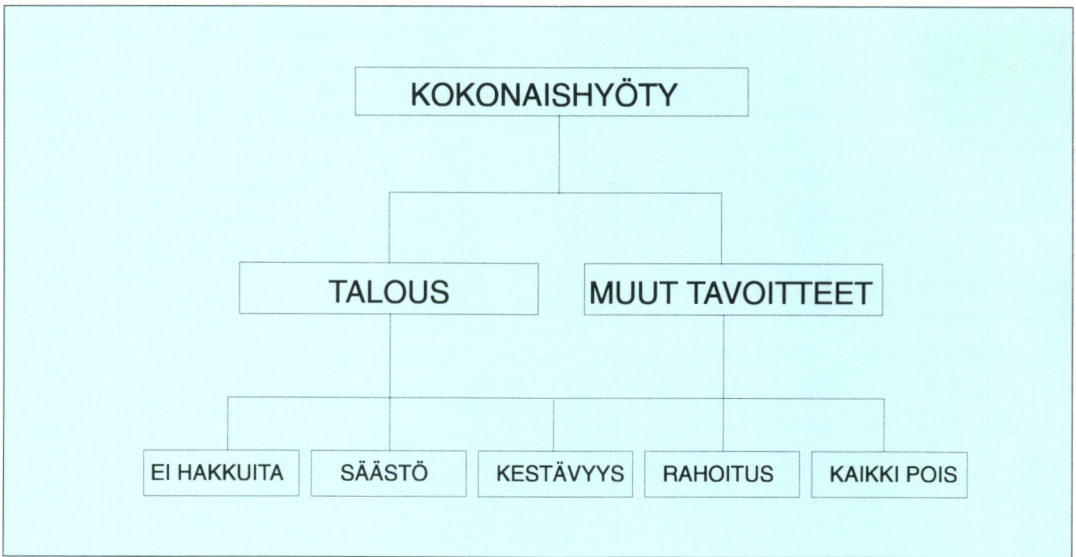
2.3.2 Valitut puuntuotantostrategiat

Analyttinen hierarkiaprosessi (AHP)

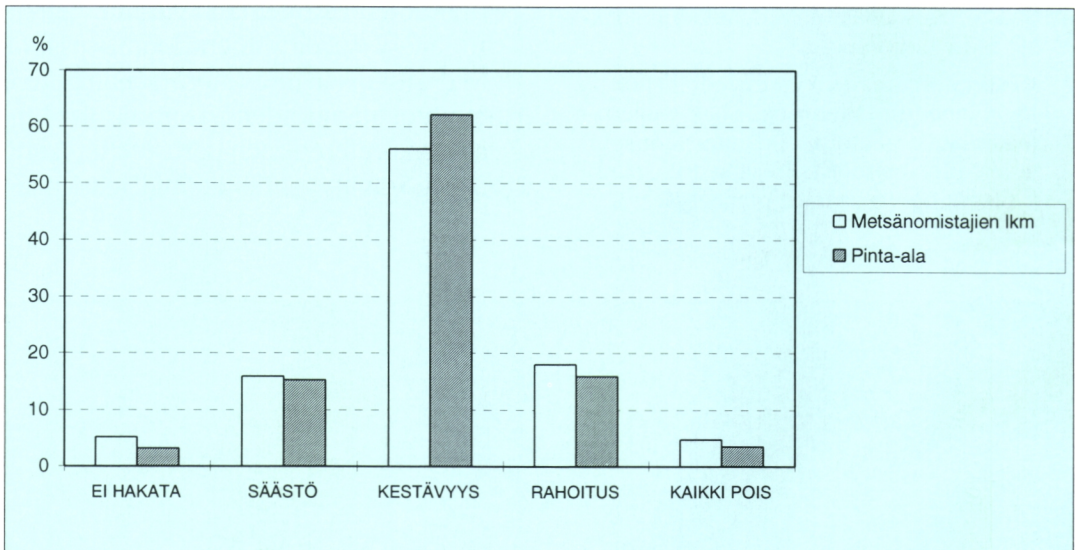
Puuntuotantostrategian valinta tehtiin analyttisellä hierarkiaprocessilla (AHP) jokaisen metsänomistajan puuntuotantostrategioiden paremmuutta kuvaavien preferenssien perusteella. AHP on päätösanalyysimenetelmä, jossa pää-

Kuva 2. Hakkuiden ja tilavuuden kehitys esimerkitilalla vuosina 1994—2014. Tilan pinta-ala 50.8 ha ja puuston keskitilavuus 105 m³/ha.

Kuva 3. Päätöshierarkia puuntuotantostrategian valinnassa.

Kuva 4. Metsänomistajien puuntuotantostrategiavalinnat metsänomistajien lukumäärän (N=1 102) ja pinta-alan (Ala=60 705 ha) suhteen.

tösongelma jaetaan osiin. Päätösongelman osat muodostavat tasoja ja saman tason osia vertaillaan pareittain keskenään (Saaty 1980).

Tutkimuksessa metsänomistajia pyydettiin vertaamaan viittä strategiaa ta-

loudellisten ja muiden tavoitteiden näkökulmasta (kuva 3, liite 1 b). Näiden vertailujen perusteella selvitettiin metsänomistajalle hänen tavoitteitaan parhaiten vastaava strategia. Metsätalouden suunnittelun tutkimuksessa AHP:ia

ovat aiemmin käyttäneet mm. Mendoza & Sprouse (1989), Kangas (1992), Pukkala & Kangas (1993) ja Pesonen (1994).

*Suurin osametsänomistajista
valitsi kestävyyden*

Metsänomistajista yli puolet (56 %) valitsi puuntuotantostrategiakseen kestävyyden (kuva 4). Pinta-alasta kes-

tävyysstrategian valinneiden osuus oli yli 60 prosenttia. Säästöstrategian valinneiden metsänomistajien osuus oli 16 prosenttia ja rahoitusstrategian 18 prosenttia. Ei hakkuita- ja kaikki pois -strategian valitsi vain noin 5 prosenttia metsänomistajista.

3 Metsäverovalinnat

3.1 Toteutuneet metsäverovalinnat

Puun myyntituloerotukseen yli 60 % metsänomistajista

Verohallituksen maatilarekisterin mukaan yksityismetsänomistajista 67,3 % siirtyy puun myyntitulon erotukseen ja 32,7 % jää pinta-alaverotukseen (kuva 5). Vastaavasti erotettavasta metsäpinta-alasta puun myyntitulon erotukseen siirtyy 61,9 % ja pinta-alaverotukseen jää 38,1 %. Pohjois-Suomessa oli valittu enemmän pinta-alaverotusta (39 % metsänomistajista) kuin Etelä-Suomessa (31 %). Pinta-alaverosuudet vaihtelivat Helsingin ruotsinkielisen metsälautakunnan 18 %:sta Pohjois-Pohjanmaan metsälautakunnan 52 %:iin metsäpinta-alasta (Taulukko 4). Vain Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan metsälautakunnan alueella pinta-alaverotukseen jäi suurin osa metsäalasta.

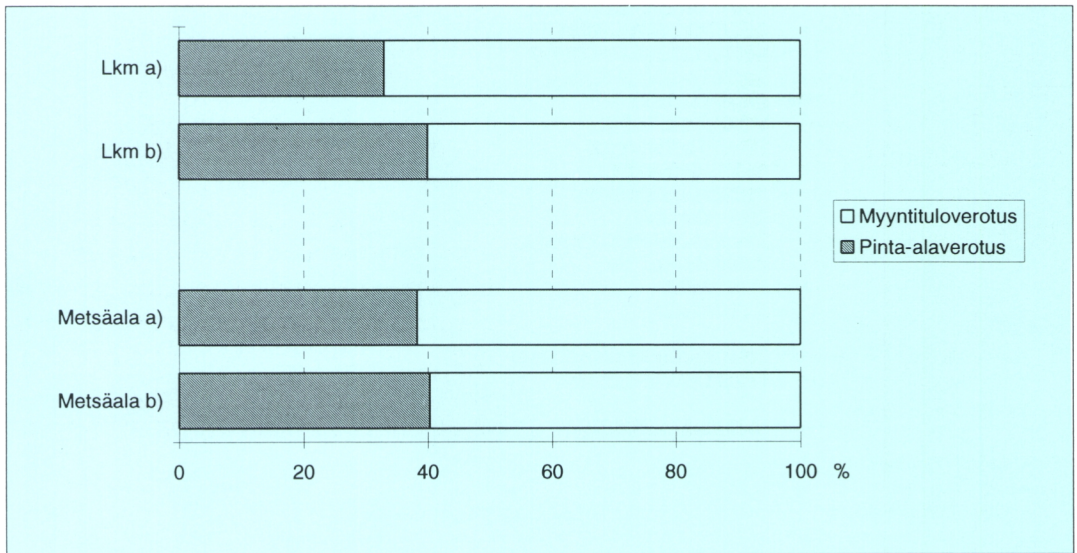
Postikyselyaineistossa tulokset lähes samat

Tutkimuksen ensimmäiseen kyselyyn vastanneista metsänomistajista puun myyntituloerotuksen oli valinnut 60,0 % ja pinta-alaverotuksen 40,0 % ja (kuva 5). Vastaavat osuudet pinta-alasta olivat 59,7 % ja 40,3 %. Metsäpinta-ala ja lukumäärä osuudet olivat aineistossa lähes sama, joten jatkossa tulokset esitetään vain metsänomistajien lukumäärän suhteen. Etelä-Suomessa oli valittu enemmän puun myyntitulon erotusta ja pohjoisempana pinta-alaverotusta (liite 2). Ensimmäiseen ja toiseen kyselyyn vastanneiden metsänomistajien verovalinnat eivät poikenneet toisistaan.

Verrattaessa otosaineiston ja maatilarekisterin verovalintoja havaittiin, että otosaineistossa pinta-alaverotuksen osuus oli suurempi metsänomistajien lukumäärän suhteen (kuva 5). Lautakunnittain tarkasteltuna suurimmat erot aineiston ja maatilarekisterin verovalintajakaumien välillä olivat Etelä-Savon ja Etelä-Pohjanmaan metsälautakunnissa, joissa pinta-alaverotusta oli valittu tutkimusaineistossa enemmän sekä metsänomistajien lukumäärän että metsäpinta-alan suhteen.

Taulukko 4. Metsälautakunnittaiset metsäverovalinnat verohallituksen maatilarekisterin mukaan.

LAUTAKUNTA	Myyntituloerotus		Pinta-alaverotus		Yhteensä					
	LKM	%	ALA	%	ALA	LKM				
0 Ahvenanmaa	3 270	85	36 833	80	568	15	9 260	20	46 093	3 838
1 Helsinki (ruots.)	9 539	82	183 863	82	2 067	18	40 803	18	224 666	11 606
2 Lounais-Suomi	18 319	74	257 146	72	6 513	26	102 301	28	359 447	24 832
3 Satakunta	17 041	62	272 630	57	10 601	38	207 369	43	479 999	27 642
4 Uusimaa-Häme	14 613	75	280 845	77	4 952	25	86 032	23	366 877	19 565
5 Pirikka-Häme	15 868	68	338 883	67	7 505	32	170 267	33	509 150	23 373
6 Itä-Häme	11 980	72	328 222	73	4 672	28	123 482	27	451 704	16 652
7 Etelä-Savo	14 037	71	409 334	68	5 805	29	193 891	32	603 225	19 842
8 Etelä-Karjala	16 212	73	315 744	70	5 897	27	135 074	30	450 818	22 109
9 Itä-Savo	8 734	73	236 972	71	3 169	27	97 645	29	334 617	11 903
10 Pohjois-Karjala	17 808	67	418 206	61	8 779	33	269 721	39	687 927	26 587
11 Pohjois-Savo	18 526	61	485 604	57	11 636	39	367 384	43	852 988	30 162
12 Keski-Suomi	17 476	68	482 366	63	8 341	32	282 896	37	765 262	25 817
13 Etelä-Pohjanmaa	23 052	64	387 814	59	13 148	36	266 252	41	654 066	36 200
14 Pohjanmaa (ruots.)	16 880	75	248 511	69	5 488	25	110 661	31	359 172	22 368
15 Keski-Pohjanmaa	10 064	58	244 062	54	7 403	42	205 914	46	449 976	17 467
16 Kainuu	8 425	57	299 835	50	6 267	43	303 034	50	602 869	14 692
17 Pohjois-Pohjanmaa	14 294	58	358 668	48	10 497	42	389 501	52	748 169	24 791
18 Koillis-Suomi	7 595	67	496 607	67	3 717	33	241 033	33	737 640	11 312
19 Lappi	13 426	63	514 398	53	7 873	37	462 680	47	977 078	21 299
Yhteensä	277 159	67	6596 543	62	134 898	33	4065 200	38	10661 743	412 057
0-15 Etelä-Suomi	233 419	69	4927 035	65	106 544	31	2668 952	35	7595 987	339 963
16-17 Pohjois-Suomi	43 740	61	1669 508	54	28 354	39	1396 248	46	3065 756	72 094

Kuva 5. Metsänomistajien metsäverovalinnat lukumäärän (Lkm) ja metsäalan (Metsäala) suhteen sekä maatilarekisterissä (a) että tutkimusaineistossa (b).

Kuva 6. Metsälautakunnittaiset metsäverovalintajakaumat verohallituksen maatilarekisterissä metsänomistajien lukumäärän (a) ja metsäpinta-alan (b) mukaan.

3.2 Metsäverovalintaan vaikuttavat tekijät

3.2.1 Metsänomistuksen rakennetekijät

Verovalinnoissa oli erojametsänomistuksen rakennetekijöiden suhteen

Hallintatavan mukaan tarkasteltuna perheomistuksessa olevista tiloista lähes 40 % oli valinnut pinta-alaverotuksen ja noin 60 % puun myyntituloerotuksen (taulukko 5). Sen sijaan kuolinpesistä lähes 60 % ja yhtymistä vain 30 % oli valinnut pinta-alaverotuksen. Maanviljelijä-metsätilanomistaja luokittelun mukaan tarkasteltuna maanviljelijöistä lähes puolet ja metsätilanomistajista vain kolmannes oli valinnut pinta-alaverotuksen. Kaikista pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista oli maanviljelijöitä lähes 60 %. Pinta-alaverotuksen valinneista enemmistö asui tilalla vakinaisesti, kun taas myyntituloerotuksen olivat useammin valinneet tilalla osan vuotta asuvat tai ei lainkaan asuvat.

Jos metsänomistaja oli ilmoittanut tilan pääasialliseksi käyttötarkoitukseksi virkistyskäytön tai pelkän metsätalouden harjoittamisen, oli metsäverovalinta useimmiten puun myyntituloerotus. Sen sijaan lähes puolet metsänomistajista, jotka olivat ilmoit-

taneet pääasialliseksi käyttötarkoitukseksi maatalouden harjoittamisen, maa- ja metsätalouden harjoittamisen tai pelkän asumisen, oli valinnut pinta-alaverotuksen.

3.2.2 Puuston määrä ja hakkuu-aikomukset

Puun myyntituloerotuksen valinneet aikovat hakata 'sääteliäästi'

Puuston keskitilavuudessa oli eri verojärjestelmän valinneiden kesken tilastollisesti merkitsevä ero. Aineistossa puun myyntituloerotuksen valinneiden metsänomistajien metsälöiden puuston keskitilavuus oli 116 m³/ha ja pinta-alaverotuksen valinneilla 128 m³/ha. Kokonaispuustosta pinta-alaverotuksen valinneet omistivat 43 % ja puun myyntituloerotuksen valinneet 57%.

Metsänomistajista, jotka ilmoittivat käyttävänsä metsien tarjoamia hakkuumahdollisuuksia säästään tai vähemmän, yli 70 prosenttia oli päätenyt puun myyntitulojen verotukseen. Vastaavasti lähivuosina paljon hakata aikovista metsänomistajista yli 70 % oli valinnut pinta-alaverotuksen. Metsiään tasaisesti hakata aikovista metsänomistajista 59 % siirtyi puun myyntituloerotukseen.

Taulukko 5. Metsäverovalinnat taustamuuttujien suhteen (I kyselyn metsänomistajien lukumäärä (n=1715) ja prosenttia taustamuuttujan ryhmästä) sekä keskitilavuus (m³/ha) että osuus kokonaistilavuudesta.

	Pinta-alaverotus	%	Myyntiverotus	%
Tilan hallintatapa				
Perheomistus	528	39	812	61
Perikunnat	80	58	59	42
Yhtymät	38	31	84	69
Ammatti				
Maanviljelijät	381	47	426	53
Metsätilanomistajat	258	33	529	67
Asuminen				
Pysyvästi	451	46	525	54
Tilapäisesti	29	27	78	73
Ei ollenkaan	161	32	347	68
Tilan pääasiallinen käyttötarkoitus				
Maatalouden harjoittaminen	71	45	87	55
Maa- ja metsätalous	322	47	362	53
Metsätalous	159	31	346	69
Lomanvietto, virkistys, yms.	23	20	90	80
Pelkkä asuminen	51	45	62	55
Muu	15	54	13	46
Tärkein metsänomistukseen liittyvä tavoite				
Puuntuotanto ja puun myyntitulot	365	45	447	55
Metsäomaisuuden taloudellinen turvallisuus	110	41	161	59
Virkistys ja vapaa-aika	28	25	85	75
Metsäomistus sinänsä	27	28	68	72
Metsäluonnon ja -maiseman hoito	12	48	13	52
Metsäomaisuus sijoituskohteena	7	18	33	83
Tulevia hakkuita kuvaava mielipide				
"En hakkaa ollenkaan"	6	17	30	83
"Säästän hakkuumahdollisuuksia"	132	27	351	73
"Tasaiset hakkuut"	348	41	508	59
"Hakkaan lähivuosina paljon"	139	75	46	25
"Hakkaan heti niin paljon kuin mahdollista"	9	45	11	55
Taloudelliset vastaan muut käyttömuodot				
Taloudelliset tärkeämpiä	438	43	576	57
Taloudelliset ja muut käyttömuodot yhtä tärkeitä	166	37	284	63
Muut käyttömuodot tärkeämpiä	27	25	81	75
Keskitilavuus vuonna 1994, m³/ha				
	127.63		116.41	
Osuus kokonaistilavuudesta vuonna 1994, %				
	42.8		57.2	

3.2.3 Metsänkäyttömuotojen arvostukset

Virkistystä ja vapaa-aikaa arvostavat valitsivat myyntituloerotuksen

Virkistystä ja vapaa-aikaa arvostavista metsänomistajista kolme neljästä oli valinnut myyntituloerotuksen. Metsää sijoituskohteena pitävistä metsänomistajista neljä viidestä oli valinnut myyntituloerotuksen. Puuntuotantoa ja puun myyntituloja arvostavista metsänomistajista oli 45 % valinnut pinta-alaverotuksen. Metsäluonnon- ja maisemanhoitoa tärkeänä pitävät metsänomistajat olivat päätyneet tasaisesti molempiin verojärjestelmiin. Talouden merkitystä korostavat metsänomistajat olivat valinneet useammin pinta-alaverotuksen (43 %) kuin muita käyttömuotoja korostavat metsänomistajat (25 %). Taloudellisia ja muita käyttömuotoja yhtä tärkeinä pitävistä metsänomistajista 63 % oli valinnut myyntituloerotuksen.

Tutkimuksessa kysyttiin myös mielipiteitä metsänomistajien puuntuotantomahdollisuuksista, omasta asemasta suhteessa muihin myyjiin ja ostajiin sekä käsityksiä metsätaloudellisesta osaamisesta (Liite 1a). Lähes puolet (48 %) pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista oli sitä mieltä, että heidän tilansa puuntuotantomahdollisuudet olivat hyvät tai erittäin hyvät. Vastaavasti puun myyntituloerotuksen valinneista metsänomistajista oli tätä mieltä vain noin kolmannes (35 %). Pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista koki asemansa muihin myyjiin nähden hyväksi tai erittäin hy-

viksi 41 %, kun taas puun myyntituloerotuksen valinneista näin ajatteli vain 34 %.

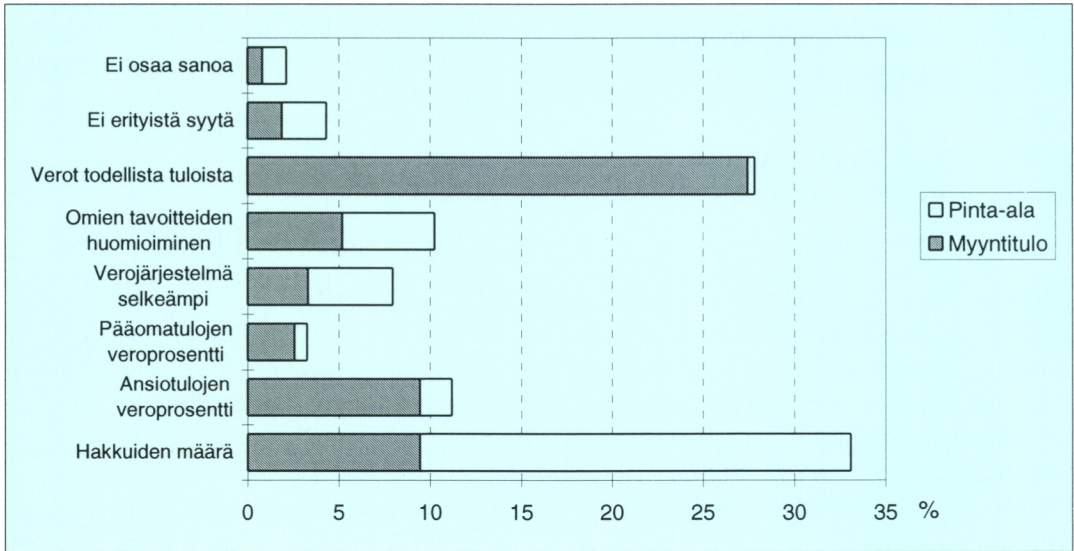
3.2.4 Metsäverovalinnan perustelut

Hakkuiden määrä ja todellisten tulojen verotuspääsyinä verovalintaan

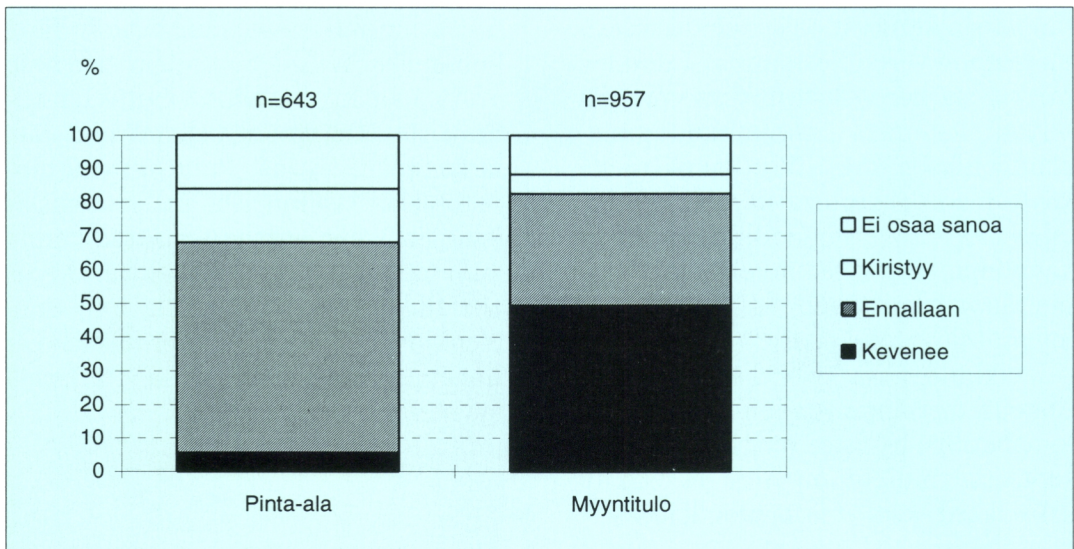
Metsäverovalinnan keskeisin syy oli siirtymäkaudelle suunniteltujen hakkuiden määrä (kuva 7). Pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista 59 % ilmoitti hakkuiden määrän tärkeimmäksi syyksi. Sen sijaan vain noin 15 % puun myyntitulon verotuksen valinneista metsänomistajista piti tätä tärkeimpänä syynä. Puun myyntituloerotuksen valinneista metsänomistajista lähes puolet halusi maksaa veroja vain todellisten tulojen mukaan. Myös ansiotulojen veroprosenttia pidettiin, etenkin puun myyntituloerotuksen valinneilla metsänomistajilla, tärkeänä syynä verovalintaan.

Metsäveroneuvonnalla vaikutusta valintoihin

Puun myyntitulon verotuksen valinneista metsänomistajista puolet uskoi metsäverotuksensa kevenevän (kuva 8). Sen sijaan yli 60 % pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista oli sitä mieltä, että metsäverotuksen tasossa ei tapahdu erityistä muutosta. Puun myyn-

Kuva 7. Keskeiset syyt verovalintaan, % vastanneista (n=1 599).

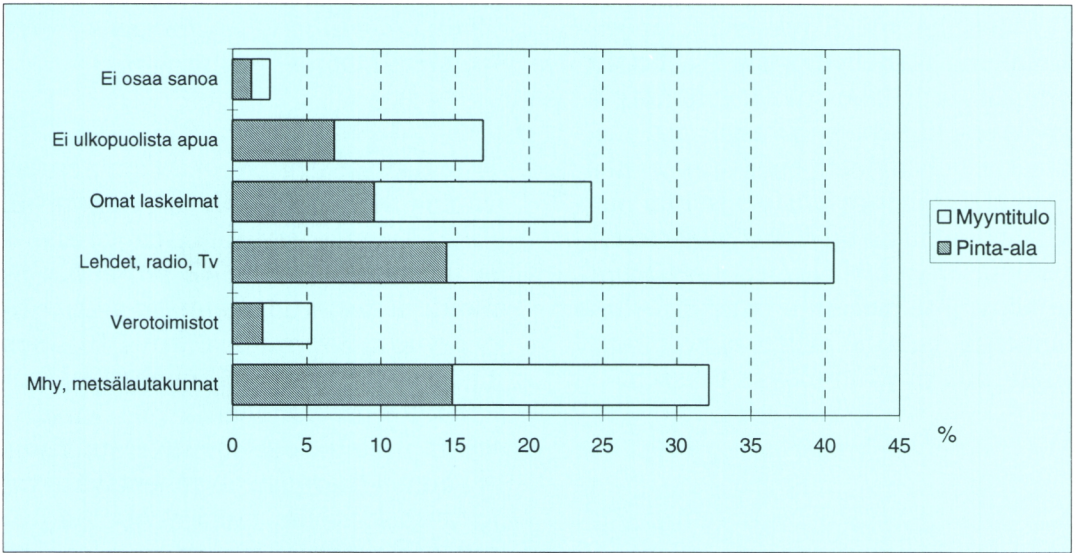

Kuva 8. Käsitukset metsäverouudistuksen vaikutuksesta metsäverotuksen tasoon (n=1 600).

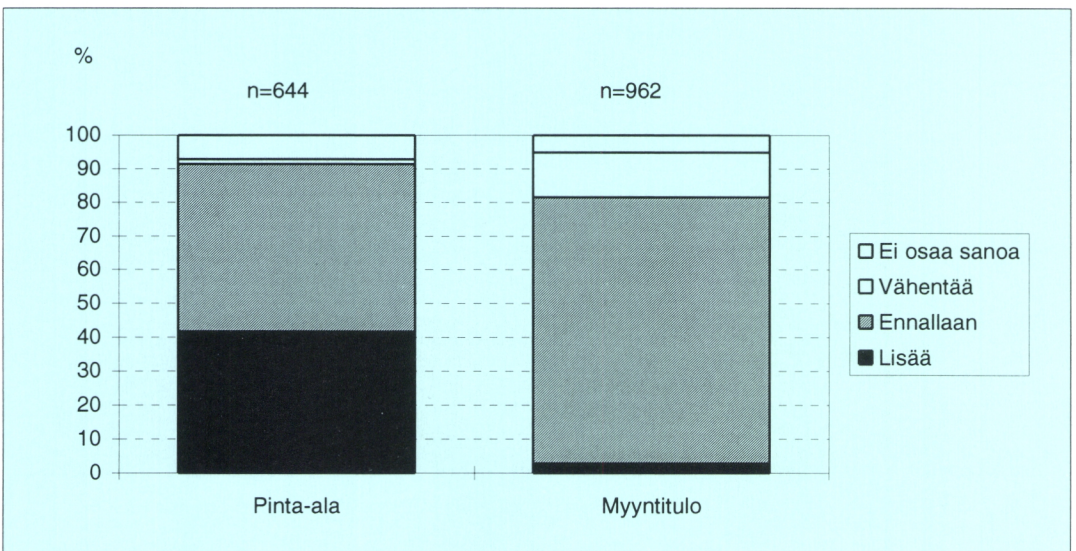
tituloerotuksen valinneista metsänomistajista kolmasosa oletti verotuksen tason oletti pysyvän ennallaan.

Metsänomistajista 32 % oli saanut metsäveroneuvontaa metsänhoitoyhdistyksissä tai metsälautakunnissa. Vain 5 % metsänomistajista oli saanut

tietoa metsäverotuksesta verotoimistosta. Sen sijaan tiedotusvälineistä tietoa saaneita metsänomistajia oli 40 % ja omia laskelmia verovalintansa tueksi oli tehnyt noin 25 % metsänomistajista (kuva9).

Kuva 9. Metsäverovalinnassa hyödynnetyt tietolähteet, % vastanneista.

Kuva 10. Metsäverouudistuksen vaikutus tuleviin hakkuisiin (n=1 606), % vastanneista.

Metsänhoitoyhdistyksissä tai metsälautakunnissa neuvoa saaneista metsänomistajista oli lähes puolet valinnut pinta-alaverotuksen, kun vastaavasti metsänomistajista, jotka eivät saaneet neuvoja metsänhoitoyhdistyksistä tai metsälautakunnista, oli valinnut pinta-alaverotuksen vain 37%. Tiedotusvälineistä neuvoa saaneista ja omia laskelmia tehneistä metsänomistajista noin 60 % päätyi puunmyyntituloverotukseen.

Pinta-alaverotuksen valinneet aikovat lisätä hakkuitaan

Kysyttäessä metsäverouudistuksen arvioitua vaikutusta tuleviin hakkuisiin (liite 1a) pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista 42 prosenttia ilmoitti lisäävänsä hakkuitaan aikaisempiin vuosiin verrattuna (kuva 10). Sen sijaan suurin osa (79 %) puun myyntituloverotuksen valinneista metsänomistajista ilmoitti, että metsäverouudistus ei vaikuta lisäävästi tai vähentävästi tuleviin hakkuisiin. Puun myyntituloverotuksen valinneista metsänomistajista 13 prosenttia ilmoitti vähentävänsä hakkuitaan verouudistuksen seurauksena.

4 Puuntuotantostrategiat ja verovalinnat

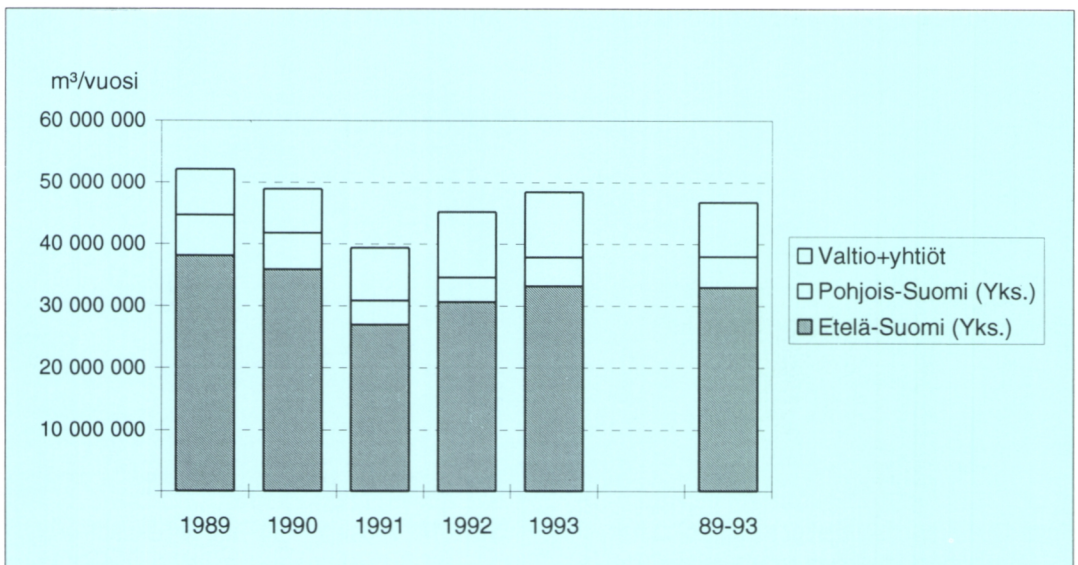
4.1 Verovalinnat ja hakkuut

Myyntituloerotuksen valinneeet tekivät 'veroleimikoita' v. 1992

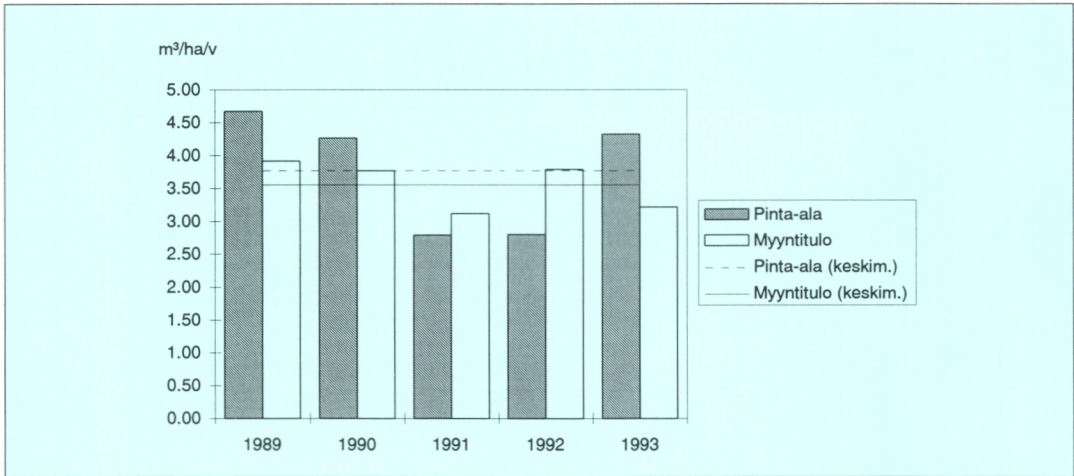
Yksityismetsistä on hakattu viimeisen viiden vuoden (1989—1993) aikana keskimäärin 38 milj. m³/v (kuva 11). Tästä Pohjois-Suomen osuus on ollut 5 milj. m³/v. Yksityismetsien markkina-hakkuiden tuorein ennuste vuodelle 1994 on noin 43 milj. m³/v, joka on ennätys korkea. Metsänomistajien puuntuotantostrategiavalinnoista johdetut potentiaaliset hakkuumahdollisuudet ovat pelkästään Etelä-Suomessa yli 40 milj. m³/v (Pesonen ym. 1995). Kun tähän lisätään Pohjois-Suomen poten-

tiaaliset hakkuumahdollisuudet samassa suhteessa, potentiaaliset hakkuumahdollisuudet ovat koko Suomessa lähes 50 milj. m³/v.

Pinta-alaverotuksen valinneeet metsänomistajat ovat hakaneeet hiukan enemmän viimeisen viiden vuoden aikana myyntituloerotuksen valinneeisiin metsänomistajiin verrattuna (kuva 12). Huippusuhdanteen vuosina 1989 ja 1990 ero hakkuissa oli kuitenkin merkittävä. Samoin myyntituloerotuksen valinneeiden 'veroleimikot' näkyvät vuoden 1992 hakkuutilastoissa. Pinta-alaverotuksen valinneeiden metsänomistajien vuoden 1993 hakkuukertymät olivat merkittävästi suuremmat myyntituloerotuksen valinneeisiin metsänomistajiin verrattuna.

Kuva 11. Hakkuukertymä yksityismetsissä sekä valtion että yhtiöiden metsissä (m³/vuosi) vuosina 1989—1993 ja keskimäärin 1989—1993.

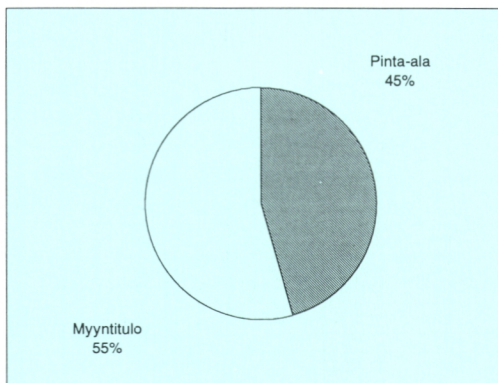

Kuva 12. Vuosien 1989—1993 keskimääräiset hakkuut (m^3/ha) pinta-ala- ja myyntiverotuksen valinnoilla metsänomistajilla.

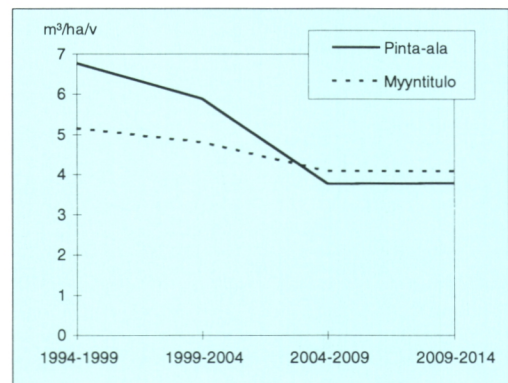
Myyntituloerotuksen valinneiden osuustulevista hakkuista on 55 %

Siirtymäkauden potentiaalisista hakkuumahdollisuuksista myyntituloerotuksen valinneiden metsänomistajien osuus oli 55 % ja pinta-alaverotuksen valinneiden 45 % (kuva 13). Pinta-alaverotuksen valinneet metsänomis-

tajat aikoivat siis hakata hiukan enemmän metsäverovalintojen pinta-ala- ja lukumääräosuuteen verrattuna. Siirtymäkauden alkupuoliskolla (1994—1999) pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat aikovat hakata selvästi enemmän kuin myyntituloerotuksen valinneet metsänomistajat (kuva 14). Ero pieneni kuitenkin siirtymäkauden loppupuoliskolla.

Kuva 13. Siirtymäkauden potentiaalisten hakkuumahdollisuuksien jakautuminen (%) pinta-ala ja myyntituloerotuksen valinneiden metsänomistajien kesken.

Kuva 14. Vuosien 1994—2014 hakkuut (m^3/ha) pinta-ala- ja myyntituloerotuksen valinnoilla metsänomistajilla.

4.2 Optimaaliset ja toteutuneet verovalinnat

Myyntituloerotuksen valinneista yli puolet teki epätaloudellisen verovalinnan

Eteläsuomalaisista ei hakkuita -strategian valinneista yksityismetsänomistajista lähes 75 % valitsi verojärjestelmäkseen myyntituloerotuksen (kuva 15A). Pinta-alasta osuus oli vieläkin suurempi eli 86 % (kuva 15B). Optimaaliseen valintaan nähden epätaloudellisen pinta-alaverotuksen valinneita oli yllättävän paljon (14—25 %), koska eihakkaajilla optimaalinen verovalinta on aina myyntiverotus. Säästöstrategian valinneilla toteutuneet verovalinnat olivat lähes optimaaliset: myyntituloerotuksen valinneita oli 72 % pinta-alasta ja 70 % lukumäärästä.

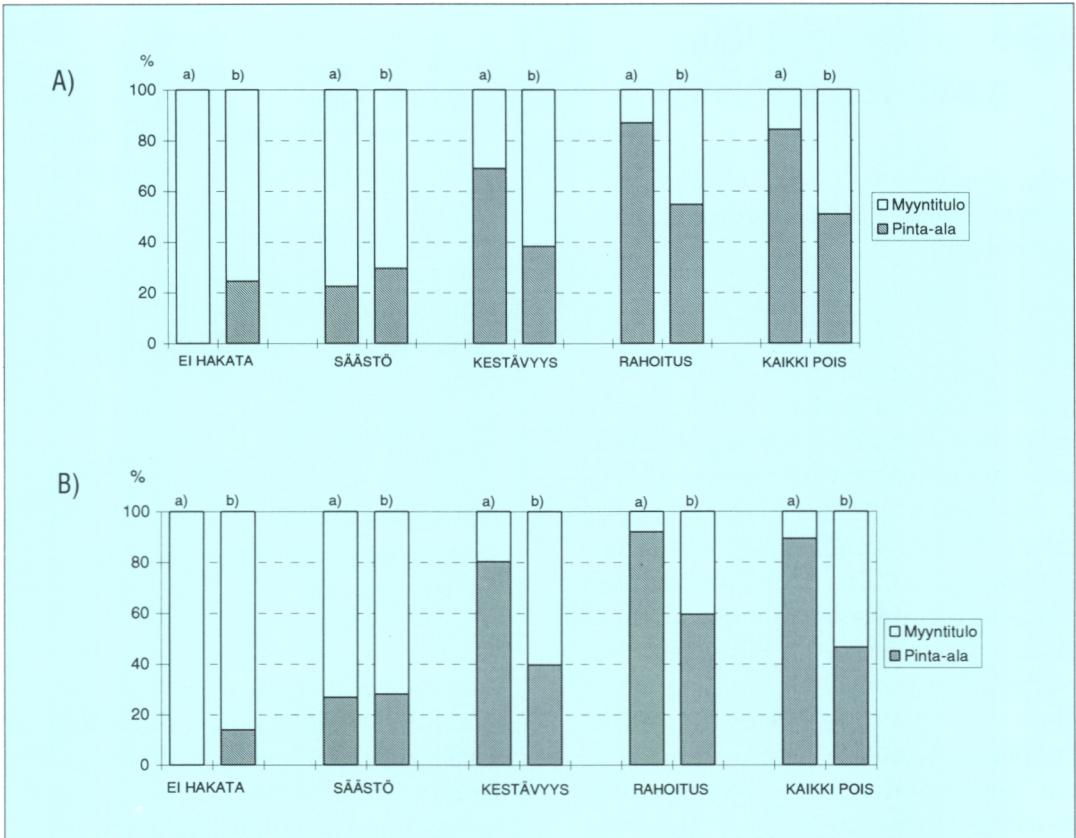
Mitä voimakkaammat olivat metsänomistajan hakkuuaiKOMUKSET seuraavan 20 vuoden aikana, sitä useammalla verovalinta oli epätaloudellinen eli he valitsivat verojärjestelmän, jossa maksavat enemmän veroja kuin optimaalisessa järjestelmässä. Kestävyystrategian valinneista 62 % valitsi myyntituloerotuksen, kun optimi oli lukumäärästä 31 % ja pinta-alasta 20 %. Rahoitusstrategian valinneista myyntituloerotuksen valitsi 40 % ja kaikki pois-strategian valinneista 53 %. Verojärjestelmän epätaloudellisesti valinneiden osuus oli näillä strategioilla samaa suuruusluokkaa kuin kestävyystrategian valinneilla metsänomistajilla.

Myyntituloerotuksen valinneista 54 % teki epätaloudellisen valinnan (kuva 16). Suunniteltujen hakkuiden ja verovalinnan yhteyttä ei oltu ymmärretty. Sen sijaan pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista vain 20 % teki epätaloudellisen valinnan. Koko aineistossa 59 % metsänomistajista teki suunniteltuihin hakkuisiin nähden optimaalisen ja 41 % epätaloudellisen valinnan.

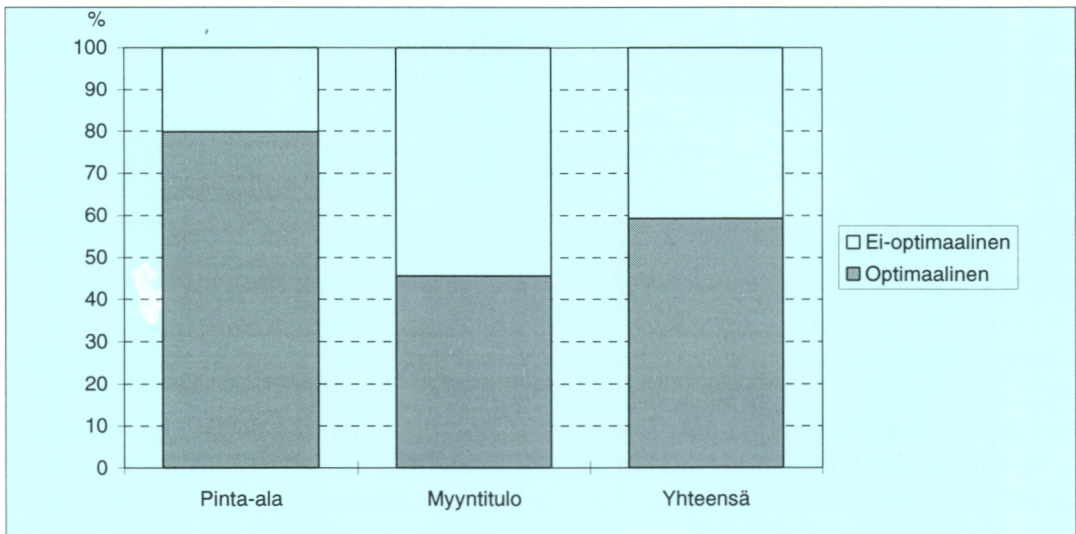
Metsätalouden nettotulos voi kohota lähes 600 markkaan hehtaarilla Etelä-Suomessa

Pinta-alaverotuksessa verojen osuus puunmyyntituloista pieneni hakkuiden lisääntyessä 25 %:sta 4 %:iin (kuva 17). Tämä johtui siitä, että pinta-alaverotuksessa voimakkaammat hakkuut lisäsivät uudistamis- ja taimikonhoitovähennyksiä sekä tilakohtaisia verovapausalueita ja pienensivät näin metsätalouden puhdasta tuloa ja sitä kautta verojen määrää. Myyntituloerotuksessa verojen osuus vaihteli 16 %:sta 20 %:iin puun myyntituloista.

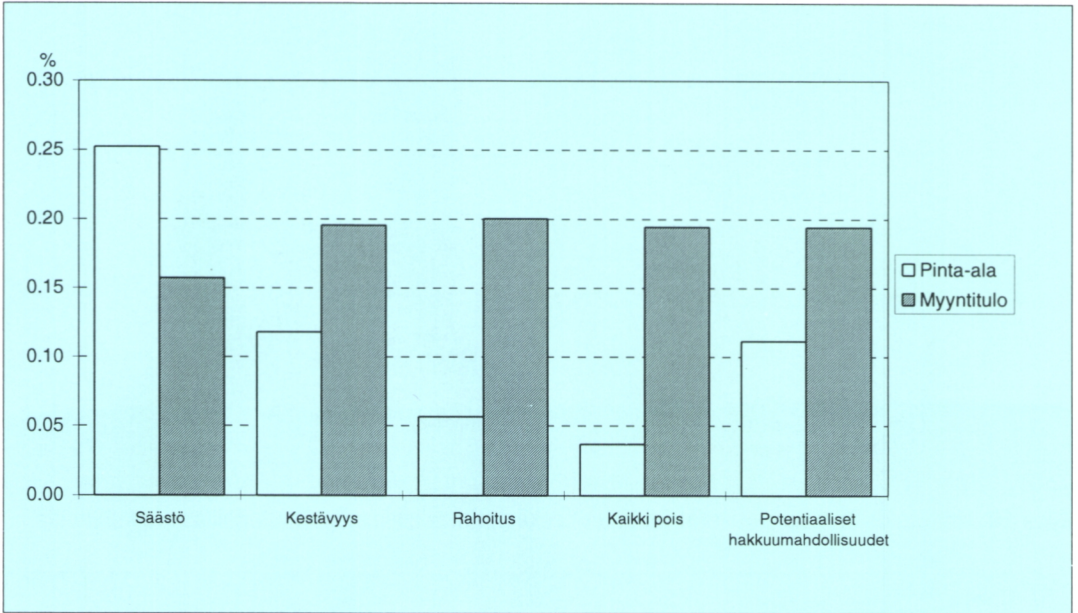
Mitä suurempi oli hakkuiden määrä, sitä suurempi oli metsätalouden nettotulos verojen jälkeen (kuva 18). Kestävyystrategialla nettotulos oli 470 mk/ha/v ja rahoitusstrategialla 710 mk/ha/v. Toteutuneilla vero- ja puuntuotantostategiavalinnoilla keskimääräinen nettotulos oli 436 mk/ha/v (kuva 19). Optimaalisilla verovalinnoilla nettotulos olisi 33 mk/ha/v suurempi. Toteutuneilla valinnoilla metsänomistajat maksoivat veroja 92 mk/ha.

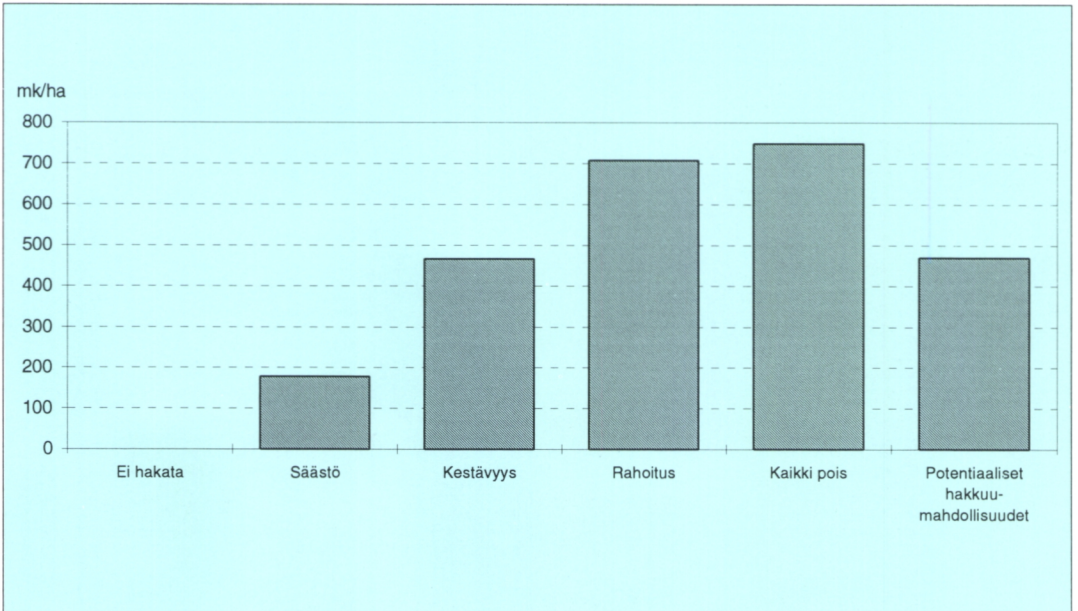
Kuva 15. Metsänomistajien optimaaliset (a) ja toteutuneet (b) verovalinnat metsänomistajien lukumäärän (A) ja pinta-alan (B) suhteen.

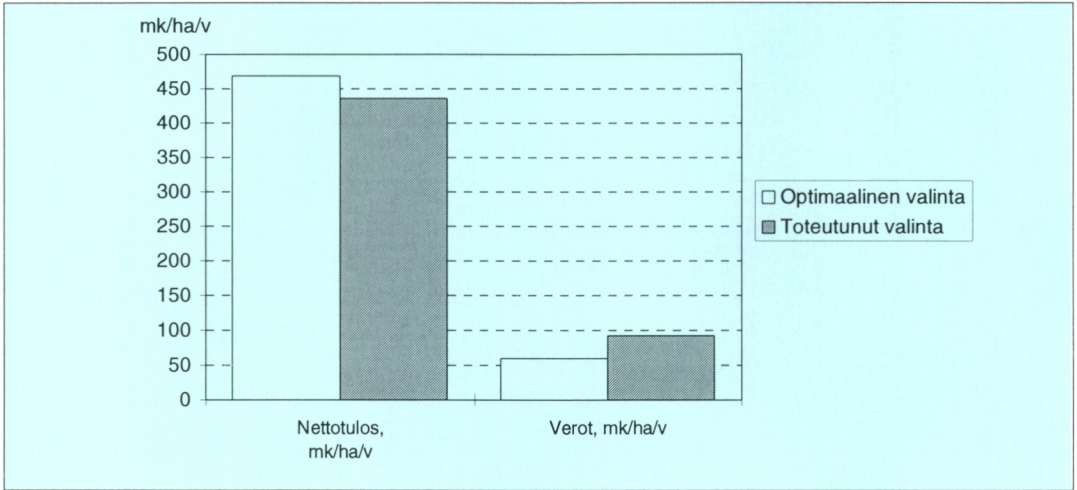
Kuva 16. Metsänomistajien optimaaliset ja epätaloudelliset verovalinnat metsänomistajien lukumäärästä (%).

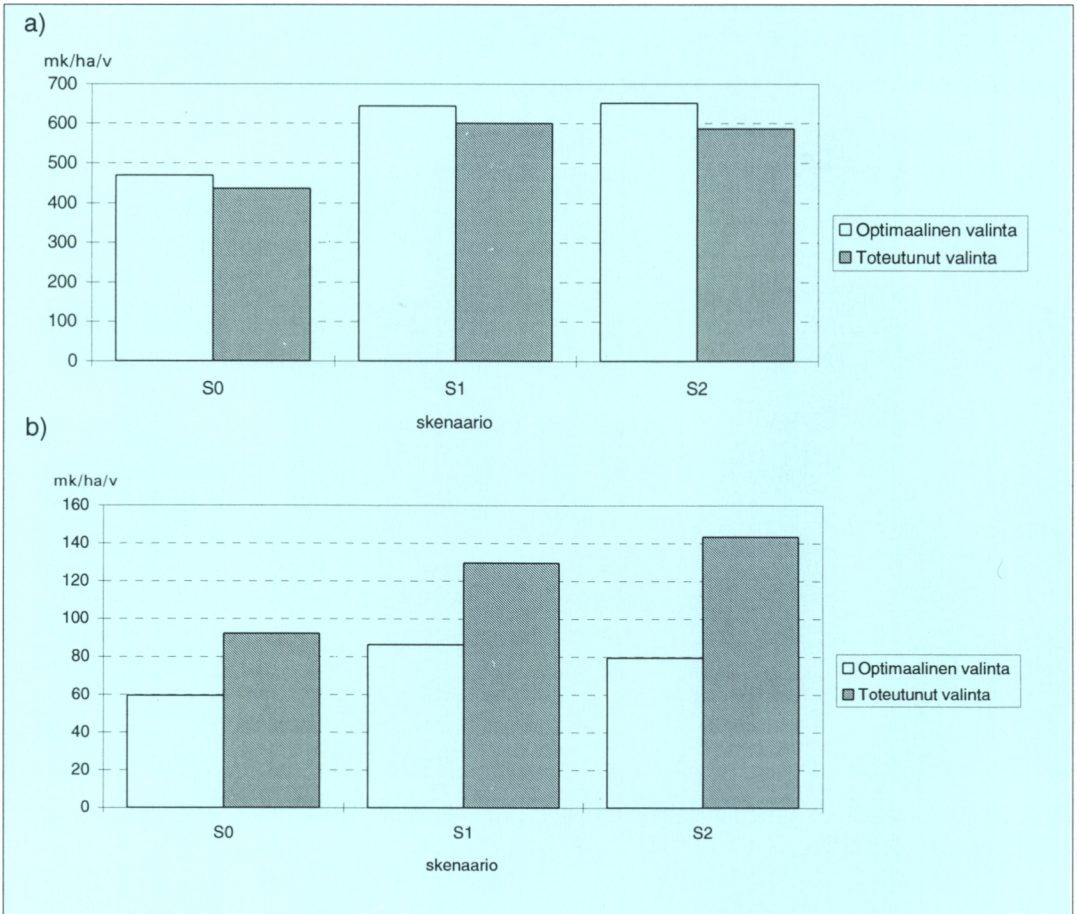
Kuva 17. Verojen osuus (%) puun myyntituloista puuntuotantostrategioittain.

Kuva 18. Keskimääräinen nettotulos (mk/ha) puuntuotantostrategioittain optimaalisilla verovalinnoilla siirtymäkauden ajalle.

Kuva 19. Nettotulos ja maksetut verot (mk/ha/v) sekä optimaalisilla että toteutuneilla verovalinnoilla.

Kuva 20. Nettotulos (a) ja maksetut verot (b) (mk/ha/v) skenaarioissa optimaalisilla ja toteutuneilla verovalinnoilla.

Laskelmien kantohinnat olivat vuoden 1993 metsälautakuntaehtaisia toteutuneita keskimääräisiä kantohintoja. Kantohinnat ovat kuitenkin nousseet vuodesta 1993 lähes 20% ja metsäteollisuuden mukaan hintojen oletetaan vielä nousevan kymmenisen prosenttia (Metsäsektorin ajankohtaiskatsaus 1994). Samoin pääomaverotuksen on ennustettu nousevan ja tuloverotuksen kevenevän lähivuosina. Herkkyysanalyysi tehtiin seuraavilla oletuksilla:

- S₀ Kantohintoina vuoden 1993 keskimääräiset kantohinnat.
- S₁ Kantohinnat ja verokuutiometrienninnat nousevat 30%.
- S₂ Kantohinnat ja verokuutiometrienninnat nousevat 30% sekä ansiotulojen vero-% laskee viisi prosentti-yksikköä ja pääomatulojen vero-% nousee 30%:iin.

Vuoden 1993 toteutuneisiin kanto-hintoihin verrattuna kantohintojen nousu 30 %:lla kasvatti nettotulosta huomattavasti (kuva 20 a). Optimaalisilla verovalinnoilla nettotulos kohosi 650 mk/ha tasolle. Skenaarioissa S₁ ja S₂ nettotulokset olivat lähes samat. Verot kohosivat nettotulokseen verrattuna suhteellisesti huomattavasti enemmän optimaalisten ja tehtyjen verovalintojen välillä (kuva 20b). Skenaarioissa S₁ ja S₂ verot olivat 1,5—1,8-kertaiset toteutuneilla valinnoilla verrattuna optimaalisiin valintoihin. Tämä johtui pääasiassa myyntituloerotuksen valinneiden metsänomistajien suunniteltuihin hakkuihin nähden epätaloudellisista valinnoista.

5 Arvioita metsäverokertymistä

5.1 Metsäverokertymät 1989—1994

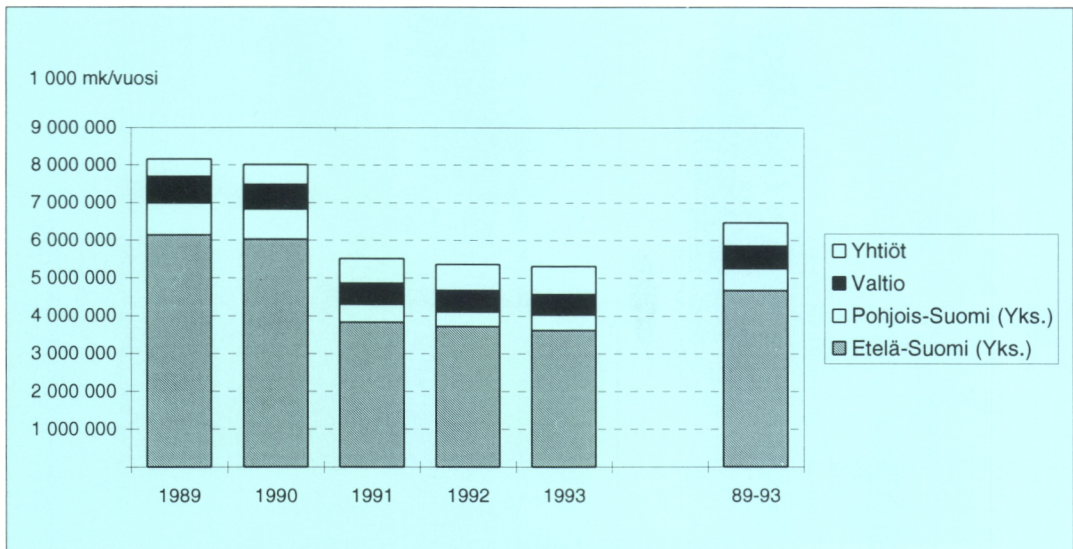
Metsäverokertymiin vaikuttavat tekijät

Metsäverouudistus vaikuttaa olennaisesti sekä valtion ja kuntien metsäverokertymiin, koska metsänomistajat jakautuvat siirtymäkauden ajaksi kahteen eri ryhmään: pinta-alaverotuksen ja puun myyntitulon verotuksen valinneisiin metsänomistajiin. Puun myyntitulon verotuksen valinneiden metsänomistajien maksamat verokertymät riippuvat voimakkaasti puumarkkinatilanteesta ja vallitsevasta puun hinnasta,

kun taas pinta-alaverotuksen valinneiden metsänomistajien verokertymät ovat tasaisempia ja paremmin ennakoitavissa.

Vuosien 1989—1993 yksityismetsien keskimääräiset kantorahatulot ovat olleet 5,25 mrd. markkaa, josta Pohjois-Suomen osuus on ollut noin 600 miljoonaa markkaa (kuva 21). Huipusuhdanteessa 1989 kantorahatulot olivat yli 8 mrd. markkaa, josta yksityismetsien osuus oli lähes 7 mrd. markkaa.

Ongelmana arvioitaessa metsäverokertymiä on se, että pinta-alaverotuksessa metsänomistajien yksiselitteistä ja tarkkaa veroprosenttia on vaikea määrittää. Verokertymäarviot on laskettu usein marginaalimenetelmällä tai ns. suhdemenetelmällä (Loven 1992).

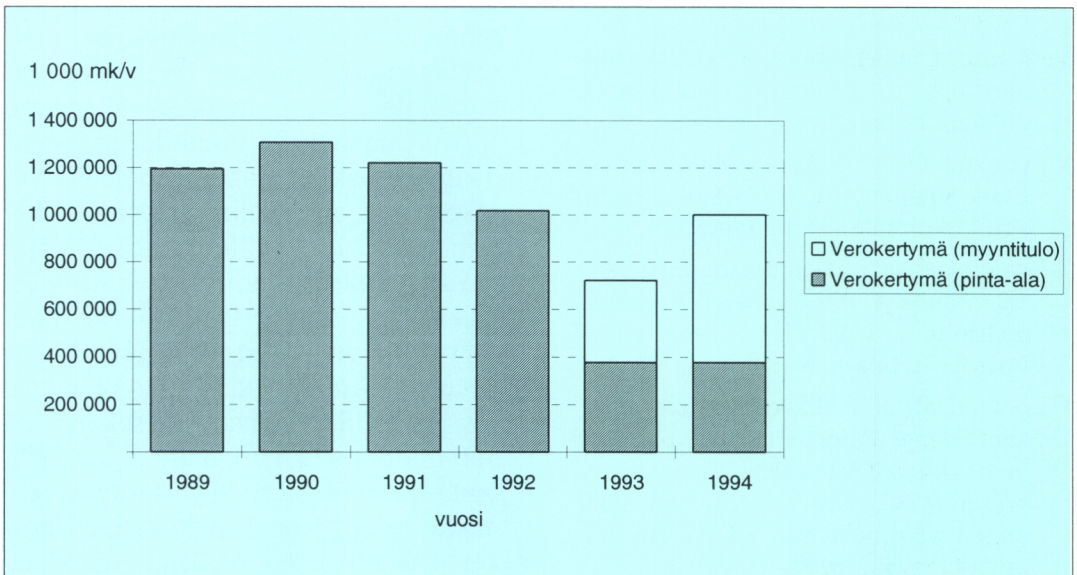

Kuva 21. Kantorahatulot yksityismetsistä, valtion ja yhtiöiden metsistä vuosina 1989—1993 sekä keskimäärin 1989—1993.

Pinta-alaverotuksen verokertymät vuosille 1993 ja 1994 laskettiin siten, että pinta-alaverotukseen jääneiden metsänomistajien pinta-alaosuus (38 %) kerrottiin aineiston keskimääräisellä veroprosentilla (43 %) ja yksityismetsien metsätalouden puhtaalla tulolla. Pinta-alaverotuksen lähtötiedot saatiin maatilalaskennan tilastoista (Pihjerta 1994). Myyntituloerotuksen verokertymä laskettiin kertomalla myyntituloerotukseen jääneiden vuoden 1993 toteutuneiden hakkuiden osuus (52 %) arvioituilla nettokantorahatuloilla (Metsätalostollinen vuosikirja 1993—1994). Nettokantorahatuloihin päästiin vähentämällä bruttokantorahatuloista arvioidut 20% vähennykset.

Suurimmat tähänastiset verokertymät 1,3 mrd. markkaa

Verokertymien huippuvuosi oli 1990, jolloin yksityismetsien verokertymät olivat 38 % veroasteella (Puukaupan... 1989) laskettuna 1,3 mrd. markkaa (kuva 22). Vuosina 1989—1992 verokertymät olivat kaikkina vuosina yli miljardin. Vuonna 1993 verokertymät putosivat vähäisten hakkuiden sekä alhaisten kantohintojen ja verokuutiometrien hintojen seurauksena 740 milj. markkaan. Vuoden 1994 yli miljardin markan verokertymäarvio perustuu 6 mrd. markan ennusteeseen bruttokantorahatuloista (Metsäsektorin... 1994).

Kuva 22. Yksityismetsänomistajien metsäverokertymät 1989—1994.

5.2 Metsäverokertymäskenaariot

Verokertymäskenaarioiden laskentaperusteet

Arvioita siirtymäkauden verokertymistä vaikeuttavat monet tekijät, kuten metsäteollisuuden kapasiteetti Suomessa, tuontipuun määrä, markkinahakkuut, kantohinnat sekä pääomaverotuksen ja ansioverotuksen taso. Verokertymiin vaikuttavien tekijöiden havainnollistamiseksi laskettiin seuraavat skenaariot:

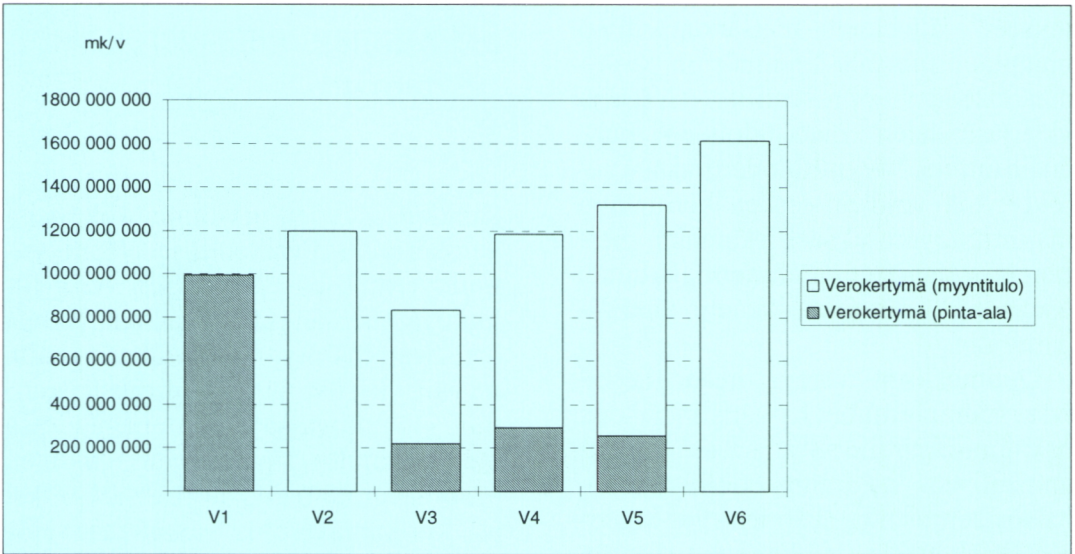
- V₁ 6 mrd. kantorahatulot, kaikki metsänomistajat pinta-alaverotuksessa, vuoden 1993 yksityismetsien puhdas tulo, metsänomistajien keskimääräinen vero-%43
- V₂ 6 mrd. kantorahatulot, kaikki metsänomistajat myyntituloerotuksessa, 20% arvioidut vähennykset
- V₃ potentiaaliset hakkuumahdollisuudet Etelä-Suomessa, v. 1993 kantohinnat, verolaskelmien 835 tilan aineisto
- V₄ potentiaaliset hakkuumahdollisuudet, kantohinnat v. 1993 + 30%, verokuutiometrin hinta 1993 + 30 %, verolaskelmien 835 tilan aineisto
- V₅ potentiaaliset hakkuumahdollisuudet, kantohinnat v. 1993 + 30%, verokuutiometrin hinta 1993 + 30 %, pääomaveroprosentti 30, ansiotulojen keskimääräinen veroprosentti 38, verolaskelmien 835 tilan aineisto
- V₆ potentiaaliset hakkuumahdollisuudet, kantohinnat v. 1993 + 30%, verokuutiometrin hinta 1993 + 30 %, verolaskelmien 835 tilan aineisto, kaikki metsänomistajat myyntituloerotuksessa

Skenaariot V₁ ja V₂ johdettiin siis bruttokantorahatulosta ja skenaariot V₃ - V₆ laskettiin tämän tutkimuksen 835 tilan verovertailuaineiston perusteella. Koska aineisto oli Etelä-Suomen alueelta, koko Suomea koskeviin metsäverokertymäarvioihin päästiin skenaarioissa V₃—V₆ kertomalla Etelä-Suomen tulokset kertoimella 1,1.

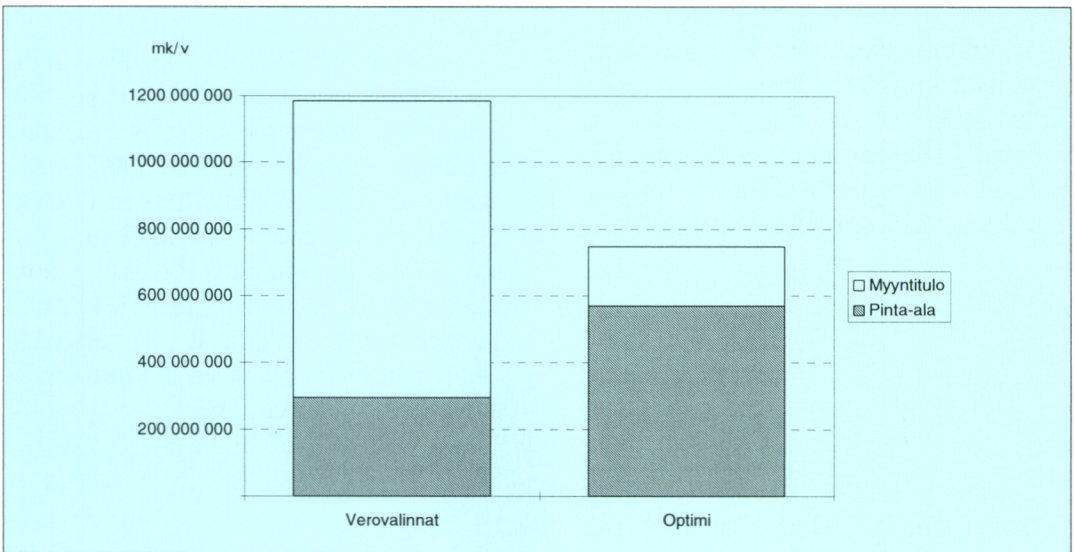
Verokertymät voivat kohota yli 1,3 mrd. markkaan

Jos kaikki metsänomistajat olisivat jääneet pinta-alaverotukseen ja metsätalouden puhdas tulo on vuoden 1993 tasolla (skenaario V₁), metsäverokertymät ovat 990 milj. mk vuonna 1994 (kuva 23). Jos taas kaikki metsänomistajat olisivat siirtyneet kerralla myyntituloerotukseen, verokertymät olisivat 6 mrd. markan bruttokantorahatuloilla 1,2 mrd. markkaa (skenaario V₂). Vuoden 1993 hinnoilla ja potentiaalisilla hakkuumahdollisuuksilla verokertymät olivat alimmillaan eli 800 miljoonan vuositasolla (skenaario V₃).

Kantohintojen nousu vaikutti voimakkaasti verokertymiin varsinkin myyntituloerotuksessa. Kantohintojen ja verokuutiometrin hintojen nousu 30 prosentilla kasvatti verokertymiä 350 miljoonalla markalla vuoden 1993 hinta- ja verotustasoon verrattuna (skenaario V₄). Näillä oletuksilla verokertymät olivat lähes 1,2 mrd. markkaa. Pääomaveroprosentin nousu 30 %:iin ja ansiotuloveroasteen lasku 38 %:iin lisäsi verokertymien määrän 1.32 mrd. markkaan (skenaario V₅). Jos kaikki metsänomistajat olisivat myyntitu-

Kuva 23. Metsäverokertymäskenaariot (mk/v).

Kuva 24. Toteutuneiden ja optimaalisten metsäverovalintojen metsäverokertymät (mk/v) skenaariossa V4.

loverotuksessa (tilanne siirtymäkauden jälkeen), potentiaalisilla hakkuumahdollisuuksilla ja vuoden 1995 hintaenustetasolla (v. 1993 hinnat + 30 %) verokertymät olisivat 1,6 mrd. markkaa (skenaario V6).

Skenaarioiden V3—V6 potentiaaliset hakkuumahdollisuudet vastaavat noin 8 mrd. markan bruttokantorahatuloja. Verovertailuaineistoilla laskettuihin verokertymiin päästään pinta-alaverotuksen osalta kertomalla pinta-alavero-

tukseen jääneiden metsänomistajien pinta-alaosuus 38 % aineiston keskimääräisellä veroprosentilla (43 %) ja yksityismetsien metsätalouden puhtaalla tulolla. Myyntituloverotuksen verokertymä voidaan laskea kertomalla myyntituloverotukseen jääneiden metsänomistajien suunniteltujen hakkuiden osuus (55 %) arvioiduilla nettokantorahtatuloilla.

Optimaalisen verovalinnan merkitystä suunniteltuihin hakkuisiin nähden havainnollistettiin skenaariossa V4. Potentiaalisten hakkuumahdollisuuksien hakkuiden tasolla ja vuoden 1995 kanto-hintaennusteella ja verokuutiometrin hinnan muutoksella 76 %:lle metsänomistajista pinta-alaverotus oli edullisempi verojärjestelmä. Kun metsänomistajista kuitenkin vain 38 % valitsi pinta-alaverotuksen, niin optimaalisiin valintoihin verrattuna metsänomistajat maksaisivat em. oletuksilla yli 400 milj. markkaa vuodessa liikaa veroja (kuva 24).

5.3 Kuntien metsäverokertymät

Kuntien osuuden arviointia kokonaisverokertymistä vaikeutti se, että myyntituloverotuksen valinneiden verot tuloutuvat suoraan valtion kassaan. Koska metsäverotus myyntiverotuksen osalta on vain yksi osa pääomaverotusta, kuntiin tuloutuvassa valtionosuudessa metsäverotulot palautuvat muiden pääomaverotulojen yhteydessä. Lisäksi ns. kotikuntaverotus vaikeuttaa verokertymien arviointia pinta-alaverotuksen valinneiden metsänomistajien osalta.

Vuosina 1989—1992 kuntien metsäverokertymät vaihtelivat 450—580 miljoonan markan vuositasolla. Koska pinta-alaverotuksen valitsi 38 % metsänomistajista pinta-alaverotuksen, metsäverokertymien kuntien osuus putosi 150 miljoonan markan tasolle vuosina 1993 ja 1994. Lopullinen kuntien verokertymä määräytyy kuitenkin muun pääomaverotuksen valtionosuuksien maksun yhteydessä.

6 Tulosten tarkastelu ja johtopäätökset

6.1 Metsäverovalinnat

Puun myyntituloerotukseen kaksi kolmesta metsänomistajista

Yksityismetsänomistajista 67 % on valinnut siirtymäkaudelle 1993—2005 puun myyntitulon verotuksen ja 33 % jäi pinta-alaverotukseen. Verotettavasta metsäpinta-alasta vastaavasti puun myyntitulon verotukseen siirtyi 62 % ja pinta-alaverotukseen jäi 38 %. Tässä tutkimuksessa käytetyssä metsäläaineistossa verovalinnat noudattivat pinta-alan suhteen varsin hyvin maatilarekisterin verovalintajakaumaa, joten siltä osin aineiston edustavuutta voidaan pitää hyvänä.

Etelä-Suomessa valittiin puun myyntituloerotusta Pohjois-Suomea enemmän. Toteutuneiden verovalintojen alueellisia eroja voi selittää esim. pinta-alaveroluokituksen ajantasaisuudella ja veroluokituksen kireydellä, alueellisesti vaihtelevilla verovapauksien määrillä sekä metsänomistuksen rakentamiseen liittyvillä tekijöillä. Esimerkiksi maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien osuus vaihtelee runsaasti eri puolilla Suomea. Tällä voi olla vaikutusta hakkuumahdollisuuksien hyödyntämiseen etenkin Euroopan Unioniin liittymisen jälkeen (Pesonen & Kajanus 1994).

Verovalinnoissa eroja rakennetekijöiden suhteen

Tilan hallintatapa vaikutti olennaisesti verovalintoihin. Kuolinpesistä suurin osa oli valinnut pinta-alaverotuksen, kun taas yhtymistä vain reilut 30 %. Tärkeimpinä syinä valintojen erilaisuuteen on mm. kuolinpesien erillisverovelvollisuus. Kuolinpesien metsän puhtaaseen tuloon kohdistuva veroprosentti on yleensä alhaisempi kuin yksityisillä metsänomistajilla ja yhtymien kohdalla myyntituloerotuksen valintaan on luultavasti vaikuttanut vaatimus, että yhtymän jäsenten on oltava yksimielisiä, jotta yhtymä jäisi pinta-alaverotukseen.

Maanviljelijät ja tilalla asuvat metsänomistajat olivat valinneet enemmän pinta-alaverotusta kuin metsätilanomistajat ja tilalla osan vuotta asuvat tai ei lainkaan asuvat. Tilalla asuminen ja sitä kautta mahdollisesti parempi tieto omista metsistä ja niiden hakkuumahdollisuuksiin lisäsivät pinta-alaverotuksen suosiota.

Tilaansa virkistyskäyttöön pääasiallisesti käyttävillä metsänomistajilla puun myyntituloerotuksen suosio oli suurempi verrattuna maataloutta ja maaja metsätaloutta harjoittaviin metsänomistajiin. Metsäverouudistus antaa 'virkistyskäyttäjille' paremmat mahdollisuudet ottaa huomioon muita kuin puuntuotannollisia tavoitteita, koska metsäverot riippuvat puun myyntituloista eikä metsän laskennallisesta tuo-

tosta. Sen sijaan pelkästään tilaansa metsätalouteen käyttävät metsänomistajat olivat valinneet lähes 70 prosenttisesti puun myyntituloverotuksen. Metsänomistukseen liittyvien tavoitteiden ja käyttömuotojen on havaittu kuvaavan metsänomistajien hakkuukäyttämistä (Yksityismetsänomistuksen ...1994) ja tämän tutkimuksen mukaan myös metsäverovalintoja. Taloudellisten käyttömuotojen korostaminen, hyvät puuntuotantomahdollisuudet ja hyvä asema muihin myyjiin nähden lisäsivät pinta-alaverotuksen suosiota.

Siirtymäkauden hakkuiden määrä ja todellisten tulojen verottaminen tärkeimmät syyt verovalintaan

Etenkin pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat olivat tiedostaneet optimaaliseen verovalintaan vaikuttavan tärkeimmän tekijän eli siirtymäkaudelle suunniteltujen hakkuiden määrän. Puun myyntituloverotuksen valinneista metsänomistajista lähes puolet oli ilmoittanut perusteluksi halunsa maksaa veroja vain todellisten tulojen mukaan. Puun myyntitulon verotuksen valinneista metsänomistajista lähes puolet uskoi, että heidän verotuksensa kevenee. Sen sijaan pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat arvioivat, että verotuksen taso säilyy entisellään tai se kiristyy.

Metsäveroneuvontaa saaneet valitsivat pinta-alaverotuksen keskimääräistä useammin

Metsänomistajista kolmasosa oli saanut veroneuvontaa joko metsänhoitoyhdistyksissä tai metsälautakunnissa. Nämä metsänomistajat olivat valinneet keskimääräistä useammin pinta-alaverotuksen. Tämä saattaa kuitenkin johtua siitä, että esimerkiksi maanviljelijät, jotka tämän tutkimuksen mukaan suosivat pinta-alaverotusta, olivat keskimääräistä innokkaampia veroneuvonnan käyttäjiä. Sen sijaan tiedotusvälineistä vaikutteita saaneista metsänomistajista suurin osa oli päätenyt myyntituloverotuksen. Omia verolaskelelmiä tehneet metsänomistajat olivat päätenyt useimmiten puun myyntituloverotukseen.

Pinta-alaverotuksen valinneista metsänomistajista lähes puolet aikoi lisätä hakkuitaan aikaisempiin vuosiin verrattuna. Sen sijaan suurin osa puun myyntituloverotuksen valinneista metsänomistajista ei aikunut muuttaa hakkuukäyttämistään ja heistä joka kymmenes ilmoitti vähentävänsä hakkuita verouudistuksen seurauksena. Pinta-alaverotuksen valinneiden metsänomistajien tilat olivat keskimääräistä runsaspuustoisempia. Heillä oli myös kokonaispuustosta suhteellisesti enemmän hallussaan lukumäärä- ja pinta-alosuuksiin verrattuna.

6.2 Hakkuut ja metsäverovalinnat

Yli puolet tulevista hakkuista myyntituloerotuksen valinneilta metsänomistajilta

Pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat olivat hakanneet enemmän jo ennen metsäverouudistusta myyntituloerotuksen valinneisiin metsänomistajiin verrattuna. Yhtenä syynä tähän oli ainakin se, että näillä tiloilla keskimääräiset puuvarat olivat suuremmat. Vuoden 1992 hakkuissa näkyy selvästi myyntituloerotuksen valinneiden tekemät 'veroleimikot'. Sen sijaan siirtymäkauden ensimmäisenä vuonna (1993) pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat hakkasivat enemmän ($m^3/ha/v$) myyntituloerotuksen valinneisiin metsänomistajiin verrattuna. Tosin kokonaishakkuukertymistä 52 % tuli myyntituloerotuksen valinneilta metsänomistajilta.

Potentiaalisista hakkuumahdollisuuksista myyntituloerotuksen valinneiden metsänomistajien osuus oli yli puolet. Ero oli kuitenkin selvästi pienempi verrattuna verovalintojen lukumäärä- ja pinta-alaosuksiin, joten pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat aikovat hakata selvästi enemmän varsinkin siirtymäkauden alkupuoliskolla.

Kaksi viidestä teki epätaloudellisen metsäverovalinnan

Metsänomistajien valitsemien puuntuotantostrategioiden perusteella kolmen neljästä metsänomistajasta olisi kannattanut jäädä pinta-alaverotukseen, jos kriteerinä on verojen minimointi. Jos kantohinnat ovat selvästi korkeammat siirtymäkauden aikana vuoden 1993 hintatasoon verrattuna, ja jos pääomaverotus kiristyy ja ansiotuloerotus kevenee, tätäkin useamman metsänomistajan olisi kannattanut valita pinta-alaverotus.

Kaksi viidestä metsänomistajasta teki suunniteltuihin hakkuisiin nähden epätaloudellisen verovalinnan. Myyntituloerotuksen valinneista epätaloudellisten valintojen osuus oli yli puolet. Suuri joukko metsänomistajista ei ollut kuitenkaan ehkä ymmärtänyt verovalinnan keskeisintä kriteeriä: hakkuiden määrän suhdetta pinta-alaverotuksen verokuutiometrien määrään. Verovalinnat oli todennäköisesti paljolti tehty mielikuvien ja olettamusten perusteella, vaikka mielipidekysymyksissä hakkuiden määrä oli verovalintaan keskeisimmin vaikuttanut tekijä. Tulos on huolestuttava, koska monet metsänomistajat luulivat verotuksensa vielä kevenevän. Metsätalouden nettotuloksessa epätaloudellisista valinnoista voi aiheutua yli 10% tappio.

Valintojen optimaalisuus ja epätaloudellisuus selviää kuitenkin lopullisesti vasta siirtymäkauden jälkeen, kun toteutuneiden hakkuiden määrä on tiedossa. Tutkimus perustui myös pitkälti postikyselyihin, joten puuntuotantostrategian valinnan suhdetta toteutuviin hakkuisiin on mahdotonta tarkasti

tostrategian valinnan suhdetta toteutuviin hakkuisiin on mahdotonta tarkasti arvioida. Tosin viidennes metsänomistajista aikoi lisätä hakkuitaan, joten ainakin osa metsänomistajista oli tiedostanut lisääntyneet hakkuumahdollisuudet (Pesonen ym. 1994a, 1994b). Myös metsäsuunnitelman hakkuusuunnitteiden aliarviot vaikuttavat ainakin välillisesti metsänomistajien verovalintoihin.

6.3 Metsäverokertymät

Yksityismetsien verokertymät yli miljardin v. 1994

Metsäverokertymien määrä riippuu olennaisesti toteutuvista markkinahakkuista, koska myyntituloverotuksen valinneiden metsänomistajien osuus metsäverovalinnoista oli suuri.

Vuonna 1994 ennustetulla kuuden miljardin bruttokantorahatulotasolla verokertymät ylittävät miljardin markkanrajan.

Yksityismetsänomistajien potentiaaliset hakkuumahdollisuudet ovat Suomessa vuoden 1994 metsänomistajien puuntuotantostategiavalintojen perusteella noin 50 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Metsäteollisuuden tuoreimpien arvioiden mukaan puun tarve yksityismetsistä olisi vuonna 1995 jo 45—47 milj. m³/v, joten raakapuun kysyntä on lähestymässä ainakin huippusuhdanteessa potentiaalisia hakkuumahdollisuuksia. Uusia investointeja on tehty. Oy Metsä-Rauma, Kirkniemen pa-

peritehdas ja Pelloksen vanerilevytehdas saanevat myös seuraajia.

Potentiaalisten hakkuumahdollisuuksien hakkuumäärien toteutuessa metsäverokertymät yksityismetsistä olisivat lähes 1,2 mrd. markkaa. Jos pääomaverotus kiristyy, verojen määrä on tätäkin suurempi. Hakkuumääriin nähden epätaloudellisista verovalinnoista seuraa metsänomistajille satojen miljoonien markkojen ylimääräinen vuosittainen vero. Kuntien pinta-alaverotuksesta kertyvä verokertymä pienenee 150 miljoonaan. Kuntien verotus määräytyy kuitenkin lopullisesti muun pääomaverotuksen perusteella.

Koko siirtymäkauden metsäverokertymien arviointi on mahdotonta. Tutkimuksen verokertymäskenaarioilla haluttiin kuvata verokertymien määrään vaikuttavia keskeisiä tekijöitä: hakuiden määrää sekä kantohintojen ja verotuksen tasoa. Matalasuhdanteen verokertymiä kuvaavat hyvin vuoden 1993 verokertymät ja huippusuhdanteen verokertymiä potentiaalisten hakkuumahdollisuuksien verokertymät.

6.4 Johtopäätökset

Yksityismetsänomistajat joutuivat tekemään metsäverovalintansa monien epävarmuustekijöiden varassa. Metsäverouudistus toteutettiin nopealla aikataululla ilman perusteellisia selvityksiä verouudistuksen seurauksista. Verovalinta ajoittui ajankohtaan, jolloin ei ollut puumarkkinasopimusta voimassa. Veroilmoituksen jättämisen jälkeen puumarkkinatilanne on muuttunut olen-

naisesti. Metsäteollisuuden markkinanäkymien voimakkaan muutoksen seurauksena markkinahakkuissa on tulossa ennätysvuosi.

Yksityismetsänomistajien toteutuneet verovalinnat ja arviot niiden seurauksista voidaan tiivistää seuraavasti:

- 1 Kaksi kolmesta yksityismetsänomistajasta on siirtynyt myyntituloverotukseen.
- 2 Pinta-alaverotuksen valinneet metsänomistajat olivat yleensä maanviljelijöitä, jotka asuivat tilalla vakinaisesti. Puun myyntitulot ja metsän taloudelliset arvot olivat pinta-alaverotuksen valinneille metsänomistajille tärkeitä. He aikovat myös lisätä hakkuutaan.
- 3 Puun myyntituloverotuksen valinneet metsänomistajat ovat yleensä metsätilanomistajia, jotka eivät asu tilalla vakinaisesti. He käyttävät usein tilaansa virkistykseen ja muut kuin metsän taloudelliset arvot korostuvat. Suunnitelluista hakkuista myyntituloverotuksen valinneiden metsänomistajien osuus on 55 %.
- 4 Kaksi viidestä metsänomistajista teki suunniteltuihin hakkuisiinsa nähden epätaloudellisen verovalinnan. Valintojen optimaalisuus selviää tosin lopullisesti vasta siirtymäkauden jälkeen.
- 5 Verovalinta jouduttiin tekemään tilanteessa, jolloin ei ollut puukauppasopimusta. Valintaan vaikuttavia epävarmuustekijöitä oli runsaasti.

- 6 Verovalinta ei vaikuta puumarkkinoihin ainakaan korkeasuhdanteessa - laskusuhdanteen vaikutukset selviävät myöhemmin.
- 7 Neuvonnalla on ollut merkitystä verovalintaan. Veroneuvontaa saaneet metsänomistajat ovat valinneet pinta-alaverotuksen keskimääräistä enemmän.
- 8 Optimaalisiin eli metsäveroa minimoiviin valintoihin nähden metsänomistajat maksavat ylimääräistä veroa satoja miljoonia markkoja vuodessa ainakin huippusuhdanteissa.

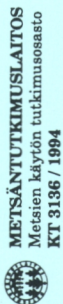
Seuranta tarvitaan

Seuranta metsäverouudistuksen vaikutuksista tarvitaan. Kuinka suuri osuus markkinahakkuista tulee myyntitulo- ja pinta-alaverotuksen valinneilta metsänomistajilta 1994 ja 1995? Hakkaavatko myyntituloverotuksen valinneet metsänomistajat pinta-alaverotuksen valinnoita metsänomistajia vähemmän laskusuhdanteessa? Passivoituvatko 'virkistyskäyttäjät' muihin metsänomistajiin verrattuna? Kuinka suuria vaihteluja vuosittaisissa verkertymissä on siirtymäkauden aikana?

Kirjallisuus

- Hänninen, H. 1987. Metsätaloussuunnitelmien vaikutus hakkuumahdollisuuksien käyttöön. Helsingin yliopisto. Metsänarvioimistieteen laitos. Laudaturtutkielma. 60 s.
- Ihalainen, R. 1992. Yksityismetsänomistuksen rakenne 1990. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 405. 41 s.
- Ihalainen, A. 1993. VMI:8 vaikutus metsäverotuksen tuottoerusteisiin. Loppuraportti. Metsien käytön osasto. 11 s.
- Kangas, J. 1992. Metsikön uudistamisketjun valinta - Monitavoitteiseen hyötyteoriaan perustuva päätösanalyysimalli. Joensuun yliopiston luonnontieteellisiä julkaisuja No:24. Joensuu.
- Kilkki, P. 1987. Timber management planning. *Silva Carelica* 5. 159 s.
- Kilkki, P. & Siitonen, M. 1976. Principles of a Forest Information System. XVI IUFRO World Congress, Division IV. Proceedings. s. 154-163.
- Loven, L. 1992. Metsäveron merkitys valtion ja kuntien taloudessa. Siirtymäkauden hallinnointi. Esitelmä Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksen metsäveroseminaarissa Mikkelissä 8.12.1992. 10 s.
- Mendoza, G. & Sprouse, W., 1989: Forest Planning and Decision Making under Fuzzy Environments: An Overview and Illustration, *Forest Science*, Vol. 35, No. 2, 481-502.
- Metsäsektorin ajankohtaiskatsaus 1994. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 516. 58 s.
- Metsätilastollinen vuosikirja 1993—1994. Suomen virallinen tilasto. Maa- ja metsätalous 1994/7. Metsäntutkimuslaitos. 348 s.
- Ovaskainen, V., Hänninen H. & Kuuluvainen J. 1992. Puunmyyntitulojen verotukseen siirtymisen vaikutukset puun tarjontaan ja verokertymään. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 440. 23 s.
- Palo, M. & Hellström, E (toim.). 1993. Metsänpolitiikka vallinkauhassa. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 471. 467 s.
- Pesonen, M. 1994. Nonindustrial Private Forest Landowners' Choices of Timber Management Strategies and Potential Allowable Cut. Käsikirjoitus. Metsäntutkimuslaitos.
- Pesonen, M. & Kajanus, M. 1994. EU-jäsenyyden vaikutus maatalan nettotuloihin eri puuntuotantoskenaarioissa. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 521. 28 s.
- Pesonen, M., Kettunen, A., Heikkinen V.-P. & Räsänen, P. 1994a. Yksityismetsänomistajien puuntuotantostrategiat ja potentiaaliset hakkuumahdollisuudet Pohjois-Savossa. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 515. 50 s.
- Pesonen, M., Kettunen, A., Heikkinen V.-P. & Räsänen, P. 1994b. Yksityismetsänomistajien puuntuotantostrategiat ja potentiaaliset hakkuumahdollisuudet Etelä-Suomessa. Käsikirjoitus. Metsäntutkimuslaitos.
- Pesonen, M. & Räsänen, P. 1993. Metsäverovalinta - strateginen ratkaisu. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 472. 78 s.
- Pihljerta, K. 1994. Maatalalaskennan tilastot 1988—1994. Verohallitus.

- Pukkala, T. & Kangas, J. 1993. A Heuristic Optimization Method for Forest Planning and Decision Making. *Scandinavian Journal of Forest Research* 8:560-570.
- Puukaupan verotoimikunnan mietintö. 1989. Valtiovarainministeriö. Komiteamietintö 1989:4860 s.
- Pääomatulojen verotuksen ja yritysverotuksen kehittämislinjau. 1991. Asiantuntijatyöryhmän muistio. Valtiovarainministeriön työryhmämuistioita 1991:28. 116 s.
- Räsänen, P. 1993. Metsäverouudistus osana metsänomistajan puuntuotantostategiaa. *Laskentatoimen Pro Gradu - tutkielma*. Helsingin Kauppakorkeakoulu. 64 s.
- Saaty, T.L. 1980. *The Analytic Hierarchy Process*. McGraw-Hill. New York. 287 s.
- Siitonen, M. 1983. A long term forestry planning system based on data from Finnish National Forest Inventory. Teoksessa: *Forest inventory for improved management*. Helsingin yliopiston metsänarvioimistieteen laitoksen tiedonantoja 17:195-207.
- Tapion vuosikirja. 1993. Metsäkeskus Tapio. 60 s.
- Tilli, T. 1993. Pääomaverouudistus ja maatilatalous. Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos. PTT. Raportteja ja artikkeleita. 116. 68 s.
- Tuloverolaki. 1992. 31.12.1992/1543.
- Vainio, M. 1992. Muuttuva metsäverotus. Miten käy metsäteollisuuden puuhuollon? Esitelmä Nainmetsänhoitajien ry:n ja Liikemetsänhoitajat ry:n keskustelutilaisuudessa 17.11.1992. 5 s.
- Yksityismetsänomistuksen rakenneuudistus ja metsien käyttö. 1994.

A) TILAA JA METSÄNOMISTAJAA KOSKEVAT TAUSTATIEDOT

1. Mikäli haluatte osallistua arvontaan, merkitkää ohkeen nimenne ja nykyinen postiosoiteenne. Samalla saatte tilaanne koskevat vaihtoehtoiset metsänkäyttösuunnitelmat.

Nimi: _____
 Lähtiosoite: _____
 Postinnumero: _____ Postitoimipaikka: _____

Tämä kysely koskee kehityksessä mainittua tilaa. Vastatessanne kyselyyn käytäkää apuna tilallenne tehtyä metsätaloussuunnitelmaa.

2. Tilan pinta-ala tiedot: Kokonaisala _____ ha
 Metsäala _____ ha
 Peltoala _____ ha

3. Metsäalassa tapahtuneet muutokset metsätaloussuunnitelman tekovuoden jälkeen: Metsäala on a) lisääntynyt _____ ha.
 b) vähentynyt _____ ha.

4. Metsätaloussuunnitelman esittämä vuotuinen hakkuumäärä _____ m³.

5. Omistattako metsää kyselyn kohteena olevan tilan lisäksi?

- a) en omista
 b) kyllä, _____ ha

6. Mikä on omistamienne tilojen kokonaisala _____ ha
 metsäala _____ ha
 peltoala _____ ha

7. Ikänne? _____ vuotta.

8. Sukupuolenne? a) nainen
 b) mies

9. Mikä on tilan hallintatapa?

- a) omistan tilan yksin
 b) omistan tilan yhdessä puolison ja/tai lasten kanssa
 c) tilan omistaa perikunta
 d) tila on henkilö-tila- tai kinteistöryhymä

10. Tilan omistusoikeus siirtyi nykyiselle omistajalle / omistajille vuonna _____.

11. Asuuko omistaja tai joku omistajista tilalla

- a) vakinaisesti
 b) osan vuotta
 c) ei lainkaan

12. Mikä on ammattinne ja ammatiasemanne?

(merkitkää vain yksi rasti)

Ammatti: _____

Ammattiasema (se, mistä saatte pääasialliset tulonne)
 a) palkansaaja
 b) maa- tai metsätalousyrittäjä
 c) muu yrittäjä
 d) eläkeläinen
 e) muu, mikä? _____

(kirjoittakaa tähän ammattinne, eläkeläiset - entinen ammatti)

13. Millaisen koulutuksen olette saanut?

Peruskoulutus:

- a) kansa ja/tai kansalaiskoulu
 b) keskikoulu
 c) peruskoulu
 d) ylioppilas

Ammattikoulutus:

- a) ei ammattikoulutusta
 b) koulutason tutkinto
 c) opistotason tutkinto
 d) akateeminen tutkinto

14. Tilan omistajan ruokakunnan kokonaistulojen jakautuminen eri tulonlähteisiin viiden edellisen vuoden aikana keskimäärin:

(ei koske perikuntia eikä yhtymiä) %-osuus

a) Palkkatulot	_____
b) Maatalous- ja muut yrittäjätulot	_____
c) Metsätalousetulot	_____
d) Muut tulot	_____

Yhteensä _____ %

15. Tila siirtyi nykyiselle omistajalle

- a) perintönä
 b) ostona vapailta markkinoilta
 c) ostona vanhemmilta tai sukulaisilta
 d) perikunnan muodostamisen kautta
 e) muulla tavalla, miten? _____

16. Mikä on tilan pääasiallinen käyttötarkoitus? (vain yksi rasti)

- a) maatalouden harjoittaminen
 b) maa- ja metsätalouden harjoittaminen
 c) metsätalouden harjoittaminen
 d) lomavietto ym. virkistys
 e) pelkkä asuminen
 f) muu, mikä? _____

B) METSÄN OMISTUSTA JA KÄYTTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

17. Oleteko hakannut puuta tästä tilalta viiden viime vuoden aikana? Arvioitkaa vuotuinen myyntimäärä ja kotitarvehakkuut.

vuonna	myyntimäärä:	kotitarvehakkuut:	enole myyvä:
1993	m ³	m ³	☐
1992	m ³	m ³	☐
1991	m ³	m ³	☐
1990	m ³	m ³	☐
1989	m ³	m ³	☐

18. Mikä oli hakkuutulojenne tärkein käyttökohde viitemä edellisenä vuonna? Entä miten arvelette käyttävänne hakkuutulot seuraavan viiden vuoden aikana?

pääasiallinen käyttökohde:	edelliset 5 vuotta	seuraavat 5 vuotta
a) säästäminen	☐	☐
b) lainojen hoito	☐	☐
c) kulutusmenot	☐	☐
d) suurehko kertahankinta	☐	☐
e) verojen maksu	☐	☐
f) ei varsinaisia käyttökohteita	☐	☐

19. Seuraavassa esitetään joitakin metsän käyttöön ja -omistukseen liittyviä tavoitteita. Asettakaa tavoitteet tärkejärjestykseen numeroin 1-6 omaa metsääne ajatellen. (tärkein tavoite = 1, toiseksi tärkein = 2, ... 6 = vähiten tärkeä).

- a) virkistys ja vapaa-aika _____
 b) puuntuotanto ja puunmyyntitulot _____
 c) metsäluonnon ja -maiseman suojelu _____
 d) metsäomaisuuden tuoma taloudellinen turvallisuus _____
 e) metsänomistus sinällään _____
 f) metsäomaisuus sijoituskohteena _____

20. Mikä seuraavista lauseista parhaiten kuvaa tilanne metsien tulevia hakkuita? (merkitkää vain yksi rasti)

- a) "en hakkaa lainkaan omana hallinta-aikanani"
 b) "säästän hakkumahdollisuuksia tulevan varalle"
 c) "pyrin jatkuvasti tasaisiin hakkuihin"
 d) "hakkaan lähivuosina paljon tai melko paljon"
 e) "hakkaan heti niin paljon kuin yksityismetsäläki sallii"

21. Miten arvioitte metsän omistuksenne muuttuvan seuraavien 10 vuoden aikana?

- a) ei muutoksia
 b) luovutan tilan yhdelle perillististäni
 c) tila jaetaan perillisten kesken
 d) myyn tilan ulkopuoliselle
 e) metsää hankitaan lisää
 f) muu, mikä? _____
 g) muu, mikä? _____

22. Millaisiksi arvioitte metsätalouden harjoittamisen edellytykset omalla tilallanne seuraavien 10 vuoden aikana? (v. 1994-2003 vähisenä aikana) Merkitkää rasti ao. kohtaan.

	hyvät	erittäin hyvät	melko erittäin hyvät	melko huonot	erittäin huonot
a) tilan tarjoamat puuntuotantomahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
b) oma asemanne puumarkkinoilla suhteessa ostajiin	☐	☐	☐	☐	☐
c) oma asemanne puumarkkinoilla suhteessa muihin myyjiin	☐	☐	☐	☐	☐
d) oma metsätaloudellinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐

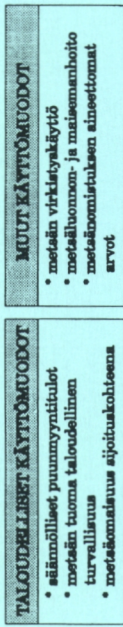
23. Miten arvioitte kantohintojen reaalisesti (suhteessa muuhun hintatasoon) kehittyvän? Merkitkää rasti ao. kohtaan.

- a) seuraavien kahden vuoden aikana nousevat pysyvät ennallaan
 b) sitä seuraavien 8 vuoden aikana nousevat laskevat

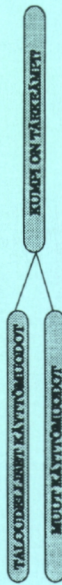
C) METSÄOMAISUUDEN KÄYTTÖMUOTOJEN ARVOTTAMINEN

Suoraavaksi pyydämme Teitä arvioimaan metsäomaisuutenne vaihtoehtoisia käyttömuotoja. Kussakin kysymyksessä esitetään kaksi vaihtoehtoa, joita Teidän tulee verrata: Omaa metsäsänne ajatellen, kumpi vaihtoehtoista on mielestänne tärkeämpi ja kuinka paljon ?

Ensin verrataan keskenään taloudellisia (suoraan rahassa mitattavia) metsän käyttömuotoja ja muita kuin rahamääräisiä käyttömuotoja. **Taloudellisilla käyttömuodoilla** tarkoitetaan tässä säännöllisistä puunmyyntituloista saatavia hyötyjä, metsäomaisuuden asemaa taloudellisen turvan tuojana sekä metsäomaisuutta sijoituskohteena. **Muita kuin suoraan rahassa mitattavia käyttömuotoja** ovat metsän virkistyskäyttö, metsäluonnon- ja maisemanhoito ja metsäanomistukseen liittyvät aineettomat arvot, kuten perinteiden säilyttäminen ja sukutilan vaaliminen (ks. alla oleva kuva).

Kumpia pidätte tärkeämpiä käyttömuotoina omaa metsäsänne ajatellen, taloudellisia vai muita käyttömuotoja?

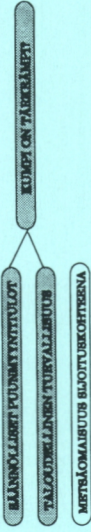

- taloudelliset tärkeämpiä
- muut käyttömuodot tärkeämpiä
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpiä?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6)
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

Suoraavaksi tarkastellaan yksityiskohtaisemmin metsäomaisuuden taloudellisia käyttömuotoja. Metsän taloudellista käyttöä ajatellen, kumpaa pidätte tärkeämpänä, metsästä saatavia säännöllisiä puunmyyntituloja vai metsäomaisuuden tarjoamaa taloudellista turvallisuutta (ks. kuva)?

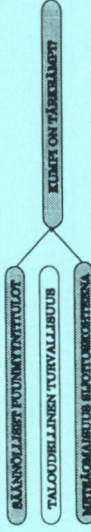
METSÄOMAISUUS SIOITUSKOHTEENA

- säännölliset puunmyyntitulot tärkeämpiä
- taloudellinen turvallisuus tärkeämpi
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpi(ä)?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6)
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

Kumpaa pidätte tärkeämpänä, säännöllisiä puunmyyntituloja vai metsäomaisuuden käyttöä sijoituskohteena?

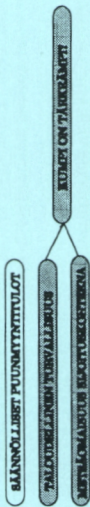
METSÄOMAISUUS SIOITUSKOHTEENA

- säännölliset puunmyyntitulot tärkeämpiä
- metsäomaisuus sijoituskohteena tärkeämpi
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpi(ä)?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6)
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

Entä kumpaa pidätte tärkeämpänä, metsäomaisuuden tarjoamaa taloudellista turvallisuutta vai metsäomaisuuden käyttöä sijoituskohteena?

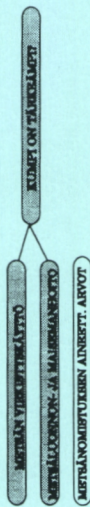
- taloudellinen turvallisuus tärkeämpi
- metsäomaisuus sijoituskohteena tärkeämpi
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpi?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6)
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

Seuraavassa kysytään metsän muiden kuin suoraan rahassa mitattavien käyttömuotojen arvostuksia samalla periaatteella kuin edellä. Muilla käyttömuodoilla tarkoitetaan tässä virkistyskäyttöä (marjastus, ulkoilu, metsästäys ja vast.), metsäluonnon- ja maisemanhoitoa (luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja maisemallisten tekijöiden huomioiminen) sekä metsäomaisuuteen liittyviä aineettomia arvoja (esim. sukutilan vaaliminen ja metsään liittyvien perinteiden säilyttäminen).

Muiden kuin taloudellisten käyttömuotojen suhteen, kumpaa pidätte tärkeämpänä, virkistyskäyttöä vai metsäluonnon- ja maisemanhoitoa?

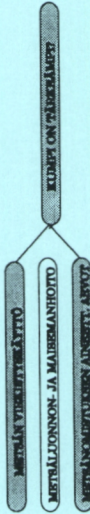

- virkistyskäyttö tärkeämpi
- luonnon- ja maisemanhoito tärkeämpi
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpi?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6) paljon
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

Entä kumpaa pidätte tärkeämpänä, metsän virkistyskäyttöä vai metsäomaisuuteen liittyviä aineettomia arvoja?

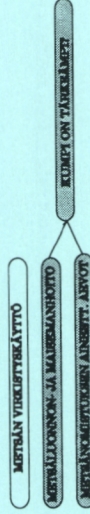

- virkistyskäyttö tärkeämpi
- aineettomat arvot tärkeämpiä
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpi(ä)?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6)
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

Kumpi on mielestänne tärkeämpi, metsäluonnon- ja maisemanhoito vai metsäomaisuuteen liittyvät aineettomat arvot?

- luonnon- ja maisemanhoito tärkeämpi
- aineettomat arvot tärkeämpiä
- yhtä tärkeitä

Kuinka paljon tärkeämpi(ä)?

- 9) äärimmäisen paljon
- 8)
- 7) erittäin paljon
- 6)
- 5) paljon
- 4)
- 3) melko paljon
- 2)
- 1) yhtä tärkeitä

KIITOSKIA VAIVANNÄÖSTÄNNE!

METSÄVEROVALINTAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

1. Kumman metsäverotusmuodon valitsitte siirtymäkauden ajaksi palauttaessanne verolmoituksen?

- a) Pinta-alaverotuksen
 b) Puun myyntitulojen verotuksen

2. Mikä oli tärkein syy kyseiseen verovalintaanne? (Vain yksi rasti)

- a) Siirtymäkaudelle suunniteltujen hakkuiden määrä
 b) Ansiotulojen veroprosentti
 c) Pääomatulojen veroprosentti
 d) Valitsemani verojärjestelmä on selkeämpi ja yksinkertaisempi
 e) Valitsemani verojärjestelmä mahdollistaa paremmin omien tavoitteiden ja puumarkkinatilanteen huomioon ottamisen
 f) Haluan maksaa veroja vain todellisten hakkuutulojen mukaan
 g) Ei erityistä syytä verovalintaani
 h) En osaa sanoa

3. Mikä on käsityksenne tulevasta metsäverotukseenne tasosta?

- a) Verotukseni kevenee suhteessa aikaisempaan verotukseen
 b) Verotukseni kiristyy suhteessa aikaisempaan verotukseen
 c) Verotukseni tasossa ei tapahdu erityistä muutosta
 d) En osaa sanoa

4. Mistä saitte tietoa metsäverovalintanne tueksi?

- a) Teetin vaihtoehtoisia metsäverolaskelmia metsänhoitoyhdistyksessä tai metsälautakunnassa
 b) Hankin tietoa metsäverotuksesta verotoimistosta
 c) Sanin tietoa metsäverovalinnasta lehdissä, televisiossa, yms.
 d) Tein omia vaihtoehtolaskelmia valintani tueksi
 e) En käyttänyt ulkopuolista apua verovalinnassani
 f) En osaa sanoa

5. Miten arvioitte metsäverouudistuksen vaikuttavan tuleviin hakkuupäätöksiinne?

- a) Lisään hakkuita suhteessa aikaisempiin hakkuisiin
 b) Vähennän hakkuita suhteessa aikaisempiin hakkuisiin
 c) Verouudistus ei vaikuta hakkuisiin
 d) En osaa sanoa

KÄÄNNÄ

6. Oma arvioinne seuraavista vuosittaisista metsätalouden menoista seuraavan 10 vuoden aikana

- a) Metsätalouteen kohdistuvien lainojen korot _____ mk/v
b) Metsäteiden ja -ojien rakentamiset (ei korkoja) _____ mk/v
c) Metsätalouden koneiden ja rakennusten hankintamenot _____ mk/v
d) Markkakulut ja muiden kuin metsänhoitotöiden palkkakulut _____ mk/v
e) Muut kulut (metsänhoitoyhdistysten loimitusmaksut, vakutuusmaksu, yms. Huom! Ei metsänhoitomaksua) _____ mk/v

7. Paljonko arvioitte tekevänne omatoimisesti tilan metsänhoitotöistä (istutus, taimikonhoito ja rai-
vaus) seuraavan 10 vuoden aikana? _____ %

Seuraavassa kysymyksessä vastatkaa vain yhteen kohdista 8a, 8b tai 8c.

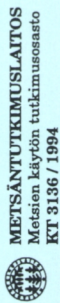
8a. Jos omistatte tilan yksin, mikä oli verotettava tulonne edellisessä (vuoden 1992) valtionverotuksessa? (Jos omistatte tilan yhdessä puolison kanssa, ilmoittakaa enemmän ansainneen puolison verotettava tulo)

- alle 10 000 mk 56 000 - 63 000 98 000 - 126 000
 10 000 - 20 000 63 000 - 70 000 126 000 - 154 000
 20 000 - 40 000 70 000 - 84 000 154 000 - 275 000
 40 000 - 56 000 84 000 - 98 000 yli 275 000 mk

8b. Jos tilan omistaa perikunta, mikä on arvioinne perikunnan verotettavasta tulosta edellisessä (vuoden 1992) valtionve-
rotuksessa?

- alle 10 000 mk 30 000 - 40 000 70 000 - 98 000
 10 000 - 20 000 40 000 - 56 000 98 000 - 154 000
 20 000 - 30 000 56 000 - 70 000 yli 154 000 mk

8c. Jos tilan omistaa yhtymä, niin arvioikaa yhtymän omistajien keskimääräinen sivutulojen veroprosentti _____ %

OLKAA HYVÄ JA PALAUTTAKAA TAMÄ LOMAKE OHEISSESSA KUORESSA

A) METSÄTALOUDEN SUUNNITTELUA KOSKEVAT KYSYMYKSET

1. Miten olette mielestänne hyödyntäneet metsienne hakkuu-
mahdollisuuksia metsäsuunnitelman hankinnan jälkeen?

- a) metsäsuunnitelman mukaisesti
- b) enemmän kuin metsäsuunnitelman mukaisesti
- c) vähemmän kuin metsäsuunnitelman mukaisesti

2. Seuraavassa esitetään muutamia metsäsuunnitelmaan liittyviä väittämiä.
Olkaa hyvä ja rastiittakaa mielipiteenne jokaisen väittämän kohdalle.

a) metsäsuunnitelma on vaikuttanut paljon tekemiini hakkuupäätöksiin	☐	☐
b) pystytyn mielestäni vaikuttamaan tarpeeksi metsäsuunnitelman laadintaan	☐	☐
c) metsäsuunnitelmassa esitetyt tiedot ovat pitäneet paikkansa	☐	☐
d) metsäsuunnitelma on ollut hintansa arvoinen	☐	☐

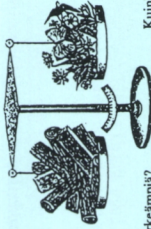
3. Minkälaisia tietoja toivoisitte saavanne metsäsuunnitelma-
enemmän?

- a) taloudelliseen suunnitteluun liittyvää tietoa
- b) riistan ja maisemanhoitoon liittyvää tietoa
- c) metsien virkityskäyttöön liittyvää tietoa
- d) luonnon hoitoon ja metsien monimuotoisuuteen liittyvää tietoa
- e) muuta tietoa, mitä? _____

B) METSÄNKÄYTTÖSUUNNITELMIEN ARVIOINTI

Seuraavassa verrataan metsäomaisuuden käyttöön liittyviä taloudellisia
tavoitteita ja muita tavoitteita. Esiämme Teille seuraavalla sivulla lyhyet
kuvaukset viidestä vaihtoehdoista metsänkayttösuunnitelma-
Tilalle laskettu metsänkayttösuunnitelmat on esitetty liitteenä olevalla sivulla, joka
jää omaan käyttööne.

Omia metsiänne ajatellen, kumpia pidätte tärkeämpiä, taloudellisia vai muita
tavoitteita. Olkaa hyvä ja rastiittakaa seuraavista vaihtoehdoista.

Mitä tavoitteet tärkeämpiä? Kuinika paljon tärkeämpiä?

- () a) taloudelliset tavoitteet tärkeämpiä () a) äärimmäisen paljon
- () b) muut tavoitteet tärkeämpiä () b) erittäin paljon
- () c) yhtä tärkeitä () c) paljon
- () d) () d) jonkin verran
- () e) () e) hiut tärkeitä

VAIHTOEHTOISTEN METSÄNKÄYTTÖSUUNNITELMIEN KUVAUKSET (1994-2014)

1. Ei hakkuuta. Tilalle ei hakata suunnitellun aikana.
2. Säästö. Kesäviidä hakkuumahdollisuuksia käytetään puolet.
3. Kesäviidä hakkuumahdollisuuksia työllinmäärän siten, että hakkuukertymä, kanto-
raha- ja uudistamispäivä-ala ovat tasaisia. Puuston arvo ja tukkilavuus eivät saa pienentyä.
4. Rahotus. Hakkuu painotetaan voimakkaasti suunnitellun alkuun (1994-2004).
Puuston arvon on oltava vuonna 2014 yhtä suuri kuin alusta.
5. Kaikki pois. Suunnitellun aikana hakataan kaikki yksiyksimetsälain mukaan
hakattavissa oleva puusto.

Suunnitelma vaihtoehdot esitetään vertailupareina. Jokaisesta suunnitelmasta on esitetty talou-
dellisia tavoitteita verrattaessa puuston arvo ja kantorahatulot 1993-1998. Muita tavoitteita
verrattaessa esillä on kuva luonnonpoistumasta (lahoaminen) 1994-2014 sekä vanhojen mei-
sien osuudesta metsässä vuonna 2014. Esimerkiksi alla olevassa lomakkeen käyttöohjees-
sa RAHOITUS -vaihtoehdossa puuston arvo olisi 500 000 mk vuonna 2014 ja kantoraha-
tulot 30 000 mk vuodessa vuosina 1994-1999. SÄÄSTÖ -vaihtoehdossa puuston arvo olisi
650 000 mk ja kantorahatulot 11 000 mk vuodessa.

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE

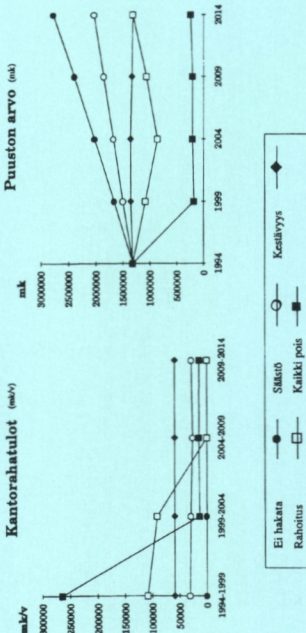
Esimerkiksi, jos pidätte RAHOITUS -vaihtoehdon paljon mieluisampana kuin
SÄÄSTÖ -vaihtoehdon, rastiittakaa näin:

Arvo v. 2014	500 000 mk	Erittäin paljon	Pojon	Jonkin verran	Yhtä paljon	Jonkin verran	Mieluisa	Verran	Erittäin paljon	Arvo v. 2014	650 000 mk	
		X										
RAHOITUS MIELUISAMPI												SÄÄSTÖ MIELUISAMPI
Tulot 34-99												Tulot 84-99
30 000 mk/v												11 000 mk/v

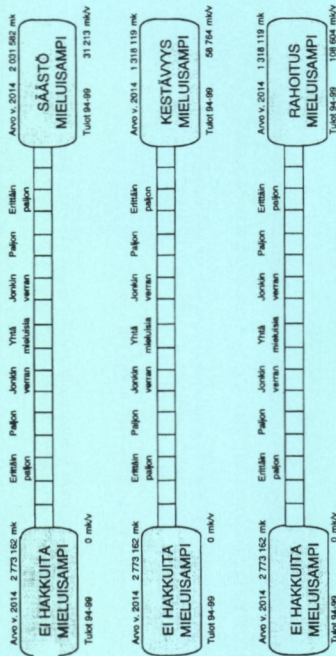
Muistakaa, että kysymyksiin ei ole olemassa oikeita tai väärää vastauksia, vaan
omat mielipiteenne ratkaisevat.

Ensien verrataan eri metsänkäyttösuunnitelmia taloudellisten tavoitteiden kannalta

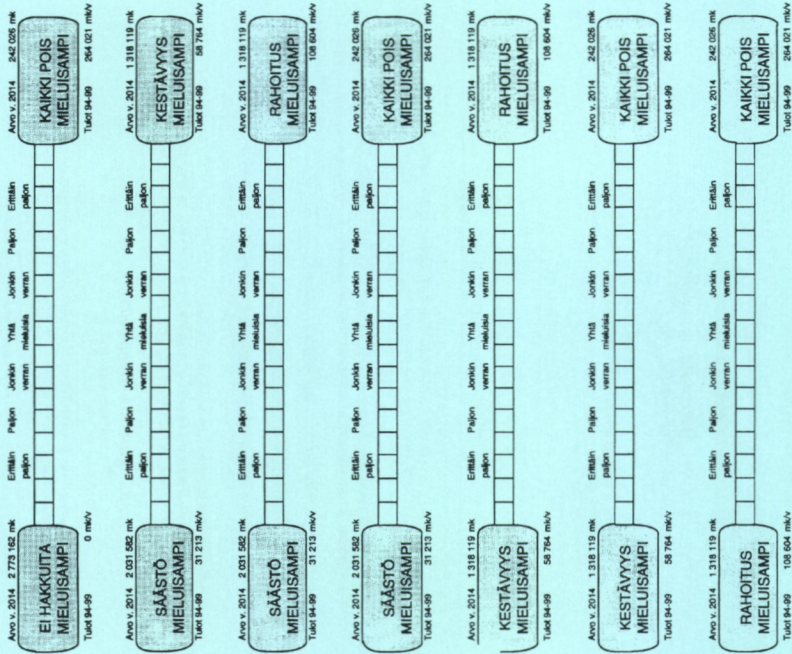
Alla on esitetty tilalleen lasketut viisi vaihtoehtoista metsänkäyttösuunnitelmaa. Vertailupareissa esitetyt luvut koskevat Teidän tilaanne. Laskelmassa käytetyt metsänkäyttösuunnitelman pinta-ala on 70 ha.

Oikaa hyvää ja merkittävää rastilla kunkin vertailuparin kohdalle kumpaa suunnitelmaa pidätte mieluisampana taloudellisten tavoitteiden kannalta.

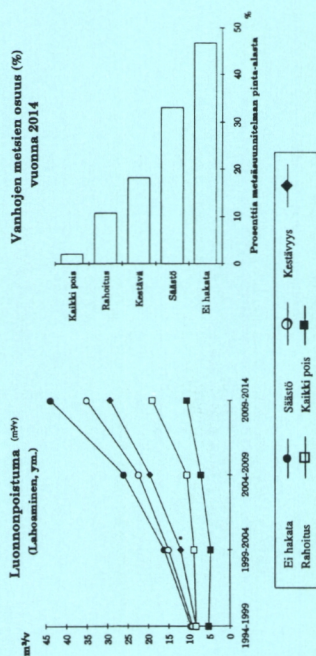

Oikaa hyvää ja merkittävää rastilla kunkin vertailuparin kohdalle kumpaa suunnitelmaa pidätte mieluisampana taloudellisten tavoitteiden kannalta.

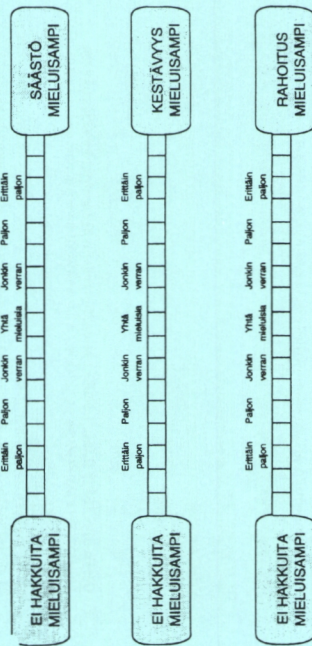

Seuraavaksi pyydämme Teitä vertaamaan eri metsänkätösuunnitelmia muiden tavoitteiden kannalta

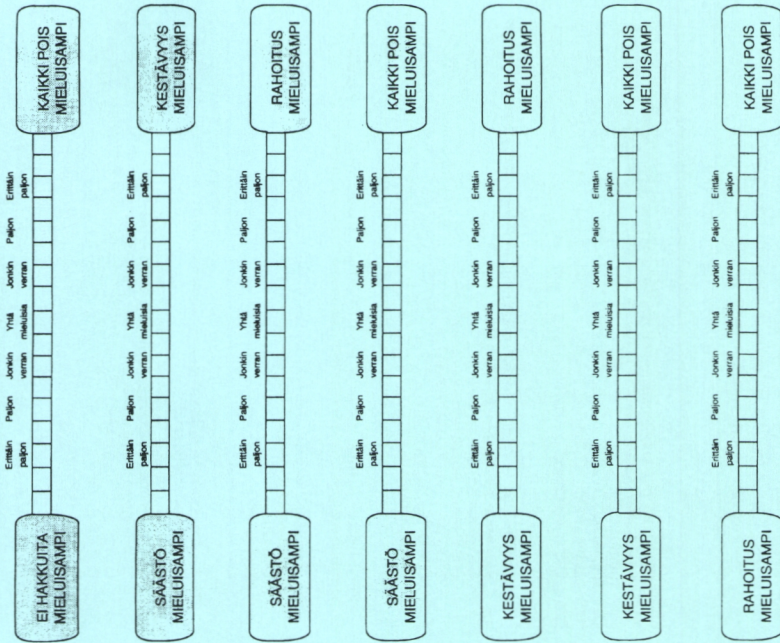
Alla on esitetty luonnonpoistuman kehitys eri metsänkätösuunnitelmissa sekä vanhojen metsien (yli 80 vuotta) osuus vuonna 2014 eri metsänkätösuunnitelmissä.

Olkaa hyvä ja merkittävä rastilla kunkin vertailuparin kohdalle kumpaa suunnitelmaa pidätte mieluisampana muiden tavoitteiden kannalta.

Olkaa hyvä ja merkittävä rastilla kunkin vertailuparin kohdalle kumpaa suunnitelmaa pidätte mieluisampana muiden tavoitteiden kannalta.

8. Jos olette jättänyt puuta myymättä viimeisten vuosien aikana, mikä on ollut pääasiallinen syy siihen?

- a) rittämätön hinta
 b) puuerälle ei löytynyt ostajaa
 c) ei ole ollut myytävää puuta
 d) jokin muu, mikä?
 e) en osaa sanoa

9. Olisitteko valmis tekemään puunostajan kanssa monivuotisen toimitus sopimuksen, mikäli se takaisi säännölliset vuosittaiset puunostot?

- a) kyllä
 b) en
 c) en osaa sanoa

10. Kenelle olisitte valmis antamaan kuviotietonne käyttöön, jos se parantaisi puukaupan toimivuutta?

- a) metsänhoitoyhdistykselle
 b) metsäteollisuusyrityksille
 c) jollekin muulle taholle, mille?
 d) en kenellekään
 e) en osaa sanoa

Tutkimushankkeemme jatkuu ja tarkoituksemme on mm. tehdä vaihtoehtoisten metsänkäyttöalaskelmien perusteella metsäsuunnitelmat osalle tiloista.

11. Haluaisitteko, että tilallenne tehtäisiin vaihtoehtoisten metsänkätösuunnitelmien perusteella metsäsuunnitelma?

- a) kyllä
 b) en
 c) en osaa sanoa

12. Entä paljonko olisitte valmis maksamaan tämän tyyppisestä metsäsuunnitelmasta?

- a) vähemmän kuin nykyisestä metsäsuunnitelmasta
 b) yhtä paljon kuin nykyisestä metsäsuunnitelmasta
 c) enemmän kuin nykyisestä metsäsuunnitelmasta
 d) _____ mk/ha
 e) en mitään
 f) en osaa sanoa

13. Jos Teillä on vielä mielipiteitä ja ajatuksia tästä tutkimuksesta tai metsäsuunnittelusta, olkaa hyvä ja kerotkaa niistä!

KIITOKSIA VAIVANNÄÖSTÄNNE!

4. Olkaa hyvä ja asetakaa vielä nämä viisi vaihtoehtoista metsänkätösuunnitelmaa paremmuusjärjestykseen numeroilla 1-5 oman mielipiteenne mukaan siten, että 1=paras, 2=toiseksi paras, 3=kolmanneksi paras, 4=neljänneksi paras ja 5=viidenneksi paras.

EI HAKKUITA _____
SÄÄSTÖ _____
KESTÄVYYS _____
RAHOITUS _____
KAIKKI POIS _____

5. Oletteko valmis muuttamaan omien metsienne hakkuumahdollisuuksien käyttöä tutkimuksessa esitettyjen metsänkätösuunnitelmien perusteella?

- a) kyllä, lisään hakkuuta
 b) kyllä, vähennän hakkuuta
 c) tutkimuksessa esitetyt metsänkätösuunnitelmat eivät muuta hakkuuta
 d) en osaa sanoa

6. Seuraavassa esitetään muutamia metsäsuunnittelun kehittämiseen liittyviä väittämiä. Olkaa hyvä ja rastittakaa mielipiteenne jokaisen väittämän kohdalle.

a) myös metsäsuunnitelman pitäisi esittää vaihtoehtoisia laskelmia metsäomaisuuden käytöstä ajan tasalla tehtyjen toimenpiteiden perusteella esim. metsänhoito-yhdistyksessä	☐	samaa mieltä	☐
b) metsäsuunnitelma tulisi pitää 10 vuoden ajanjakso on liian pitkä	☐	en osaa sanoa	☐
c) metsäsuunnittelussa käytetty metsäsuunnittelua ei tarvitse kehittää	☐	erimielistä	☐

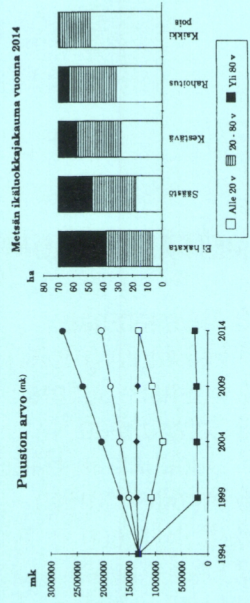
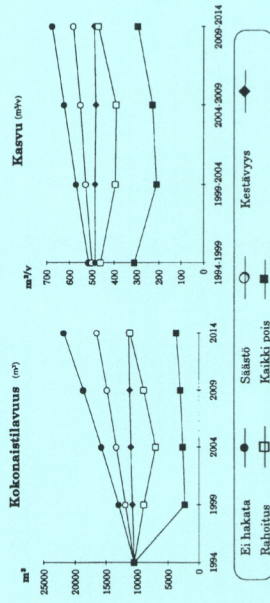
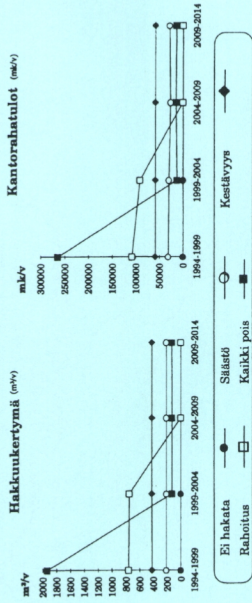
C) PUUKAUPAN KEHITTÄMISTÄ KOSKEVAT KYSYMYKSET

7. Mitkä seuraavista tekijöistä saattaisivat lisätä puunmyyntihaluukkuuttanne?

- a) hintasuositukset
 b) markkinoilla vapaasti määräytyvä hinta
 c) jokin muu, mikä?
 d) ei mitään tekijä
 e) en osaa sanoa

METSÄKÄYTTÖSUUNNITELMIEN VERTAILUKUVAT

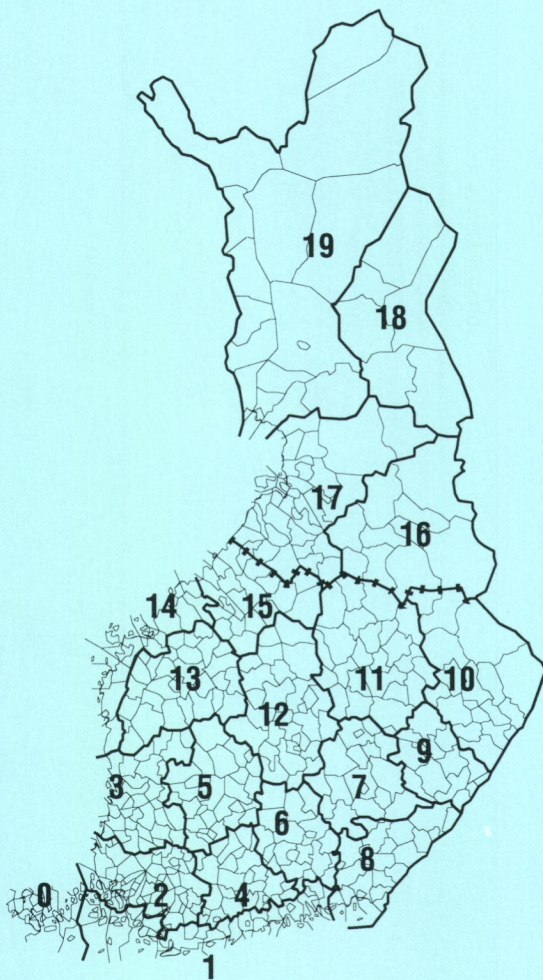
Pinta-ala	79,3 ha	Kokonaisilavuus	10493 m ³	Kestävyyden	149 m ³ /ha
Ilmoittamane hakkuut vuosilta 1989-1993 keskimäärin				Kestävyyden	320 m ³ /vuosi
Ilmoittamane hakkuumäärä metsäsuunnitelmissa				Kestävyyden	439 m ³ /vuosi

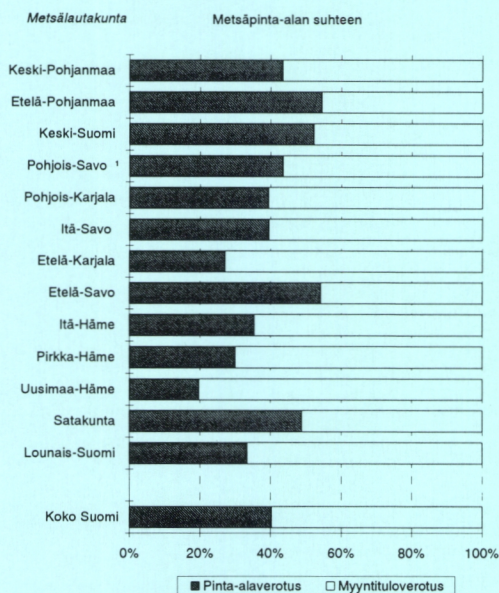
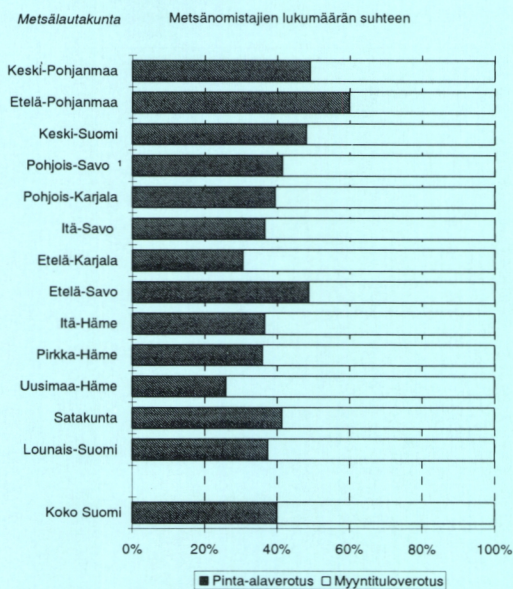
METSÄLAUTAKUNNAT

- 0 Ahvenanmaa
- 1 Helsingin (ruots.)
- 2 Lounais-Suomen
- 3 Satakunnan
- 4 Uudenmaan-Hämeen
- 5 Pirkka-Hämeen
- 6 Itä-Hämeen
- 7 Etelä-Savon
- 8 Etelä-Karjalan
- 9 Itä-Savon
- 10 Pohjois-Karjalan
- 11 Pohjois-Savon
- 12 Keski-Suomen
- 13 Etelä-Pohjanmaan
- 14 Pohjanmaan (ruots.)
- 15 Keski-Pohjanmaan
- 16 Kainuun
- 17 Pohjois-Pohjanmaan
- 18 Koillis-Suomen
- 19 Lapin

0-15 Etelä Suomi
16-19 Pohjois-Suomi

Liite 2/2 Metsälautakunnittaiset verovalintajakaumat

Yksityismetsänomistajien metsäverovalinnat

ja arvioita metsäverokertymistä 1993-2005

Vuoden 1993 alussa tuli voimaan pääomaverouudistus, jonka yhteydessä siirryttiin pinta-alaverotuksesta puun myyntitulojen verotukseen. Yksityismetsänomistajille metsäverouudistus antoi kuitenkin mahdollisuuden pysyä vanhassa pinta-alaverojärjestelmässä 13 vuoden siirtymäkauden ajan.

Tämä julkaisu pyrkii antamaan helppotajuisessa muodossa vastaukset mm. seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä ovat yksityismetsänomistajien metsäverovalinnat eri puolilla Suomea?
- Onko metsäverovalinnoissa eroja metsänomistuksen rakennetekijöiden suhteen?
- Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet verovalintoihin?
- Onko mm. metsäveroneuvonnalla ollut vaikutusta verovalintoihin?
- Miten eri veromuodon valinneet metsänomistajat ovat hyödyntäneet hakkuumahdollisuuksiaan ennen verouudistusta?
- Onko metsäverouudistuksella vaikutusta metsävarojen hyödyntämiseen siirtymäkauden aikana?
- Tekivätkö metsänomistajat suunnittelemiinsa hakkuisiin nähden taloudellisia verovalintoja?
- Miten metsäverouudistus ja metsänomistajien metsäverovalinnat vaikuttavat metsäverokertymiin?